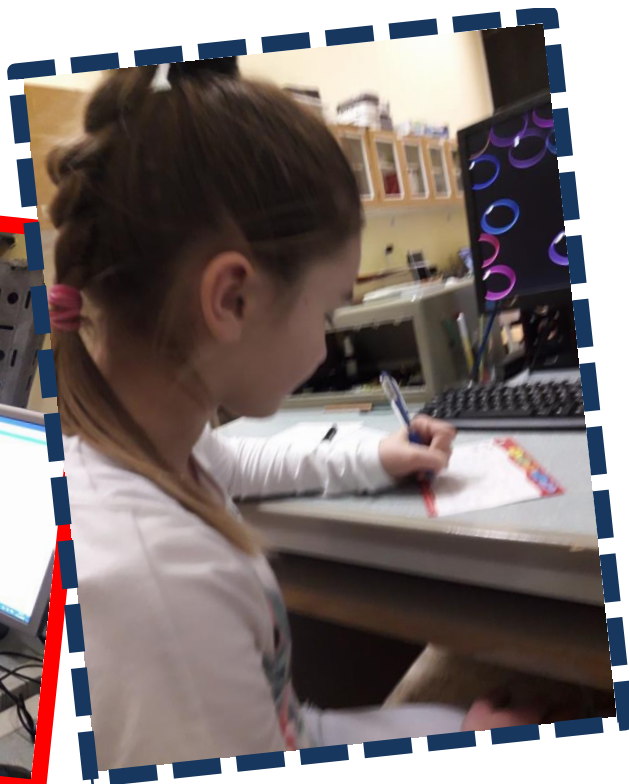

Mestna občina Celje
Komisija Mladi za Celje

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

RAZISKOVALNA NALOGA

AVTORICI

Lana Bek
Lamija Berisalić

MENTORICA

Blanka Skočir, prof.

CELJE, marec 2018

Osnovna šola Frana Roša, Celje

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Lana Bek, 7. a

Lamija Berisalić, 7. a

Mentorica:

Blanka Skočir, prof. slo. in soc.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, 2018

POVZETEK

Pri raziskovanju naju je vodilo vprašanje, ali učenci menimo, da imamo čas za prosti čas glede na hiter tempo življenja in vse večja pričakovanja. Mnenje učencev sva želeli potrditi z dejstvi, ki izhajajo iz povprečne dnevne obremenitve učencev v popoldanskem času med delovnim tednom in vikendom. Obveznosti, ki sva jih upoštevali, so bile domače naloge, učenje, domača opravila in izvenšolske dejavnosti. Vprašali sva se, ali prihaja do razlik v dožemanju količine prostega časa glede na starost, učno uspešnost in spol anketiranih, in kaj o tem povedo dejstva, ki izhajajo iz njihovih dnevnih obremenitev. Svoja vprašanja sva raziskali s pomočjo zbiranja in pregledovanja literature, izvedbe in analize anketnega vprašalnika in pogovora s svetovalno delavko šole. Ugotovili sva, da učenci v večini menimo, da imamo čas za prosti čas med delovnim tednom in vikendom, in da to potrjujejo tudi dejstva, ki izhajajo iz dnevnih obremenitev. Zapiševa lahko, da ne prihaja do bistvenih razlik v dožemanju prostega časa in dejstev, ki izhajajo iz dnevnih obremenitev, glede na starost, učno uspešnost in spol anketiranih. Večina vprašanih načrtuje svoj čas; učenci, ki veliko časa preživijo pri TV in na elektronskih napravah pa v večjem odstotku menijo, da nimajo dovolj prostega časa kot ostali.

KAZALO

1. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA	9
2. HIPOTEZE	10
3. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD	10
4. TEORETIČNI DEL	11
4.1 OTROCI IN NAJSTNIKI	11
4.2 KAJ JE PROSTI ČAS?	11
4.3 OBLIKE PROSTEGA ČASA	12
4.4 POMEN PROSTEGA ČASA	13
4.5 PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA	13
4.6 KAJ ŽELIJO MLADI?	14
4.7 PROSTI ČAS IN OBVEZNOSTI	15
4.7.1 ŠOLSKE OBVEZNOSTI	16
4.7.2 OBREMENJENOST OTROK Z ZUNAJŠOLSKIMI DEJAVNOSTMI	17
4.7.3 OTROKOV ČAS IN TEHNOLOGIJA	18
5. PRAKTIČNI DEL	19
5.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	19
5.2 INTERVJU	56
6. DISKUSIJA	58
7. VIRI IN LITERATURA	60
8. PRILOGE	61
8.1 ANKETNI VPRAŠALNIK	61
8.2 VPRAŠANJA ZA INTERVJU	64

KAZALO FOTOGRAFIJ

Fotografija 1: Lana Bek, naslovnica.

Fotografija 2: Lamija Berisalić, naslovnica .

Fotografija 3: Pogovor s svetovalno delavko šole, str. 57.

KAZALO TABEL

Tabela 1: Anketirani glede na razred	19
Tabela 2: Anketirani glede na spol	19
Tabela 3: Anketirani glede na najpogostejšo šolsko oceno	19
Tabela 4: Prikaz ocene količine prostega časa med delovnim tednom med anketiranimi.	20
Tabela 5: Prikaz ocene količine prostega časa med vikendom med anketiranimi.	20
Tabela 6: Prikaz ocene količine prostega časa med učenci 4. in 5. razredov ter učenci od 6. do 9. razreda med delovnim tednom	21
Tabela 7: Prikaz ocene količine prostega časa med učenci 4. in 5. razredov ter učenci od 6. do 9. razreda med vikendom.	22
Tabela 8: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo pisanju domače naloge med delovnim tednom.	24
Tabela 9: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo učenju med delovnim tednom.	25
Tabela 10: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo opravljanju domačih opravil med delovnim tednom.	26
Tabela 11: Prikaz števila izvenšolskih dejavnosti, v katere so učenci vključeni med delovnim tednom.	27
Tabela 12: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo izvenšolskim dejavnostim med delovnim tednom.	28
Tabela 13: Čas pisanja domačih nalog anketiranih učencev med vikendom.....	29
Tabela 14: Čas učenja anketiranih učencev med vikendom.....	30
Tabela 15: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih učencev med vikendom.....	31
Tabela 16: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih učencev med vikendom	32
Tabela 17: Mnenja učencev o količini prostega časa glede na učno uspešnost med delovnim tednom.	33
Tabela 18: Mnenja učencev o količini prostega časa med tednom glede na učno uspešnost.....	34
Tabela 19: Čas opravljanja domačih nalog anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh	35
Tabela 20: Čas učenja anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh	36
Tabela 21: Čas opravljanja domačih opravil med delovnim tednom glede na učni uspeh	37
Tabela 22: čas izvenšolskih dejavnosti med delovnim tednom glede na učni uspeh	38
Tabela 23: čas pisanja domačih nalog med vikendom glede na učni uspeh	38
Tabela 24: čas učenja anketiranih med vikendom glede na učni uspeh.....	39
Tabela 25: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih glede na učni uspeh	40
Tabela 26: čas izvenšolskih dejavnosti anketiranih glede na učni uspeh med vikendom.....	41
Tabela 27: Mnenje anketiranih o količini prostega časa med delovnim tednom glede na spol.....	42
Tabela 28: Mnenje anketiranih o količini prostega časa med vikendom glede na spol.....	43
Tabela 29: Čas za pisanje domačih nalog med tednom glede na spol.....	44

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Tabela 30: Čas učenja med anketiranimi med delovnim tednom glede na spol.....	44
Tabela 31: Čas, namenjen domačim opravilom, med delovnim tednom glede na spol	45
Tabela 32: Čas, namenjen izvenšolskim dejavnostim, med delovnim tednom glede na spol.....	46
Tabela 33: Čas za domače naloge med vikendom glede na spol.....	46
Tabela 34: Čas za učenje med vikendom glede na spol	47
Tabela 35: Čas za domača opravila med vikendom glede na spol.....	48
Tabela 36: Čas za izvenšolske dejavnosti med vikendom glede na spol	49
Tabela 37: Načrtovanje dejavnosti, s katerimi se anketirani v popoldanskem času med delovnim tednom ukvarjajo, in časa, ki ga bodo porabili zanje.....	50
Tabela 38: Ocena količine prostega časa glede na načrtovanje dejavnosti med tednom	50
Tabela 39: Načrtovanja prostega časa in dejavnosti med vikendom	51
Tabela 40: Prikaz ocene količine prostega časa med vikendom glede na načrtovanje dejavnosti in časa zanje.	52
Tabela 41: Ocena količine prostega časa v odvisnosti od rokovanja z elektronskimi napravami med tednom.	54
Tabela 42: Ocena količine prostega časa v odvisnosti od rokovanja z elektronskimi napravami med vikendom.	55

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Prikaz ocene količine prostega časa med delovnim tednom med anketiranimi	20
Graf 2: Prikaz ocene količine prostega časa med vikendom med anketiranimi.....	21
Graf 3: Prikaz ocene količine prostega časa 4. in 5. razredov ter učenci od 6. do 9. razreda med delovnim tednom.	22
Graf 4: Prikaz ocene količine prostega časa 4. in 5. razredov ter učencev od 6. do 9. razreda med vikendom.	23
Graf 5: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo pisanju domače naloge med delovnim tednom.	24
Graf 6: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo učenju med delovnim tednom.	25
Graf 7: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci domačim opravilom med delovnim tednom.	26
Graf 8: Prikaz števila izvenšolskih dejavnosti učencev med delovnim tednom	27
Graf 9: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo izvenšolskim dejavnostim med delovnim tednom.	28
Graf 10: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo domačim nalogam med vikendom.....	29
Graf 11: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo učenju med vikendom.	30
Graf 12: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo opravljanju domačih opravil med vikendom.	31
Graf 13: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih učencev med vikendom	32
Graf 14: Prikaz mnenja učencev o količini prostega časa glede na učno uspešnost med delovnim tednom.	33
Graf 15: Prikaz mnenja učencev o količini prostega časa med vikendom glede na učno uspešnost	34
Graf 16: Čas opravljanja domačih nalog anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh.....	35
Graf 17: Čas učenja anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh.....	36
Graf 18: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh.....	37
Graf 19: Čas izvenšolskih dejavnosti anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh.....	38
Graf 20: Čas pisanja domačih nalog anketiranih učencev med vikendom glede na učni uspeh	39
Graf 21: Čas učenja anketiranih učencev med vikendom glede na učni uspeh	39
Graf 22: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih učencev med vikendom glede na učni uspeh	40
Graf 23: Čas posvečanja izvenšolskim dejavnostim anketiranih učencev med vikendom glede na učni uspeh	41
Graf 24: Mnenje anketiranih o količini prostega časa med delovnim tednom glede na spol	42
Graf 25: Mnenje anketiranih o količini prostega časa med vikendom glede na spol	43
Graf 26: Čas pisanja domačih nalog anketiranih učencev med delovnim tednom glede na spol....	44
Graf 27: Čas učenja anketiranih učencev med delovnim tednom glede na spol.....	45
Graf 28: Čas, namenjen domačim opravilom, med delovnim tednom glede na spol.....	45
Graf 29: Čas, posvečen izvenšolskim dejavnostim, med delovnim tednom glede na spol.....	46
Graf 30: Čas za domače naloge med vikendom glede na spol	47
Graf 31: Čas za učenje med vikendom glede na spol.....	47
Graf 32: Čas za domača opravila lede na spol	48
Graf 33: Čas za izvenšolske dejavnosti med vikendom glede na spol.....	49
Graf 34: Načrtovanje popoldanskih dejavnosti in časa zanje med delovnim tednom	50
Graf 35: Ocena količine prostega časa glede na načrtovanje dejavnosti in časa zanje med tednom.	51
Graf 36: Načrtovanje dejavnosti in časa zanje med vikendom.....	52

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Graf 37: Prikaz ocene količine prostega časa med vikendom glede na načrtovanje dejavnosti in časa zanje.	53
Graf 38: Ocena količine prostega časa v odvisnosti od rokovanja z elektronskimi napravami med tednom.	54
Graf 39: Ocena količine prostega časa v odvisnosti od rokovanja z elektronskimi napravami med tednom.	55

1. OPREDELITEV RAZISKOVALNEGA PROBLEMA

Velikokrat v vsakdanjem pogovoru izrekamo poved - Nimam časa. Tako slišimo govoriti babice in dedke, očete in mame, tako pogosto govorimo tudi učenci. Ne le v pogovoru med sabo, temveč tudi v šoli kot pojasnilo učiteljem, zakaj določenih stvari nismo opravili.

K opravilom, ki sodijo v popoldanski čas, ko se iz šole vračamo domov, sodijo obveznosti, ki jih je potrebno opraviti za naslednje dni pouka, tj. učenje za ustno in pisno ocenjevanje znanja ter pisanje domačih nalog (kamor štejemo tudi projekte). Popoldanski čas namenimo tudi izvenšolskim dejavnostim: treningom, glasbeni šoli, verouku ... Življenje v skupnosti, ki jo imenujemo družina, v večji ali manjši meri pomeni tudi naš prispevek v obliki izvajanja določenih domačih opravil. Če ob tem ne zanemarimo dejstva, da veliko mladih na vprašanje, koliko časa preživi na mobilnih telefonih, tablicah in ob računalniških igrinah, odgovarja z besedo preveč, se moramo vprašati, ali nam še ostane čas za prosti čas, ki bi ga namenili sebi.

Zanimalo naju je, kako dojemajo prosti čas anketirani v času delovnega tedna in med vikendom in kaj kažejo dejstva, izhajajoča iz časa, ki ga namenijo dejavnostim.

Vprašali sva se, koliko časa namenijo popoldanskim šolskim obveznostim, domačim opravilom in izvenšolskim dejavnostim učenci 4. in 5. razreda med delovnim tednom in vikendom in kako se njihova zaznava količine prostega časa razlikuje od učencev od 6. do 9. razreda. Nadalje, koliko časa le-ti posvetijo popoldanskim šolskim obveznostim, domačim opravilom in izvenšolskim dejavnostim med delovnim tednom in vikendom.

Omenjena vprašanja, napisana v prejšnjem odstavku, so naju zanimala tudi v odvisnosti od učnega uspeha anketiranih učencev in njihovega spola. Zdi se, da so učno uspešni učenci angažirani na veliko področjih tudi izven šole, kar bi utegnilo pripeljati do dejstva, da imajo manj prostega časa kot učno manj uspešni. Med učno uspešnejšimi se zdi, da so v večini dekleta, za katere menimo, da so v večji meri obremenjena z obveznostmi in da menijo, da imajo manj prostega časa kot fantje.

Čeprav velikokrat rečemo, da nimamo časa ali da nam ga zmanjkuje, menimo, da ima največ učencev dovolj časa za vse svoje obveznosti in da ga ostane tudi za prosti čas, da pa ga v večini nekritično »zabijejo« ob največjem požiralcu časa – sodobni tehnologiji.

Vsa ta vprašanja so naju vodila k raziskovanju področja, da bi se skozi analizo prebili bližje odgovoru, kako je v resnici s časom, za katerega velikokrat menimo, da ga ni. Ob tem bova želeli opozoriti na del učencev, ki so resnično preobremenjeni, in na tisti del učencev, ki le menijo, da nimajo dovolj časa za opravljanje obveznosti in prosti čas, če se bo to izkristaliziralo v procesu najine raziskave.

2. HIPOTEZE

V procesu raziskovalnega dela sva postavili naslednje hipoteze:

1. **Večina anketiranih meni, da ima premalo časa za prosti čas med delovnim tednom, med vikendom pa ravno prav.**
2. **Več učencev 4. in 5. razreda meni, da ima več prostega časa kot učenci od 6. do 9. razreda med delovnim tednom in vikendom.**
3. **Učno bolj uspešni učenci v večji meri menijo, da imajo manj časa za prosti čas kot učno manj uspešni učenci med delovnim tednom in vikendom.**
4. **Dekleta v večjem številu menijo, da imajo manj prostega časa kot fantje med delovnim tednom in vikendom.**
5. **Učenci, ki si načrtujejo svoj čas med delovnim tednom in vikendom, v večji meri menijo, da imajo dovolj prostega časa.**
6. **Učenci, ki več svojega časa preživijo ob TV, računalniku in elektronskih napravah, pogosteje menijo, da nimajo dovolj časa za prosti čas med delovnim tednom in vikendom.**

3. IZBOR IN PREDSTAVITEV RAZISKOVALNIH METOD

ANALIZA DOKUMENTOV

Preko spletnega portala COBISS OPAC sva pregledali naslove knjig in člankov, ki govorijo o temi najinega raziskovanja. Pregledali sva nabor raziskovalnih nalog, ki so bile opravljene na temo prostega časa, ozrli pa sva se tudi po spletnih virih. Knjižnično in drugo tekstovno gradivo sva iskali v Osrednji knjižnici Celje. Iz tako pridobljenih virov sva črpali nekatere ugotovitve in spoznanja, ki sva jih kasneje lahko povezali s svojimi ugotovitvami. Ker je večina aktualnega gradiva obravnavana v raziskovalnih nalogah, diplomskih delih in člankih, sva se bolj kot na knjige oprli na to vrsto gradiva.

ANKETA

Izdelali sva anketni vprašalnik, na katerega je odgovarjalo 219 učencev naše šole. Anketirali sva 83 učencev 4. in 5. razreda ter 136 učencev šestih, sedmih, osmih in devetih razredov. V dve skupini sva jih razdelili zaradi spremenjenega načina šolskega dela, s katerim se učenci srečajo v 6. razredu. Učenci so izpolnjevali spletni anketni vprašalnik preko spletnega portala www.1ka.si. Anketo sestavlja 20 vprašanj. V večini primerov so bili odgovori že podani; prevladujejo torej anketna vprašanja zaprtega tipa; dve anketni vprašanji pa sta bili odprtega tipa, učenci pa so odgovore nanju zapisovali na črto. Rezultati ankete so prikazani v tabelah in grafih oz. tako, kot so učenci odgovarjali nanje na črto. Pri analizi in prikazu zbranih podatkov sva uporabili spletni portal www.1ka.si in Microsoft Excel 2010.

INTERVJU

Pogovor sva opravili s svetovalno delavko naše šole. Ker ima veliko strokovnih izkušenj pri delu z učenci in njihovimi starši, naju je zanimalo, kakšen je njen pogled na vprašanja, ki sva jih raziskovali. Pogovor sva posneli, ga kasneje napisali na računalnik in ga po pridobljeni avtorizaciji vključili v raziskovalno nalogo.

4. TEORETIČNI DEL

4.1 OTROCI IN NAJSTNIKI

Ker bova v raziskovalni nalogi govorili o učencih v starostnem obdobju med devetimi in petnajstim letom, si pogledjmo nekaj značilnosti tega obdobja.

Devetletniki so otroci, ki potrebujejo občutek varnosti, ki jo dobijo od staršev, in še vedno potrebujejo njihovo pomoč. Čeprav jim starši še predstavljajo vzornike, pa že prihaja čas, ko se bodo začeli v vedenju odmikati od njih in si bodo sami izbirali svojo družbo in načine, kako bodo preživljali svoj prosti čas.

Otroci so ranljivi in občutljivi glede svoje telesne podobe. Lahko se pojavijo celo začetki motenj hranjenja. Zato je pomembno, da starši svojim otrokom zagotovijo uravnoteženo, zdravo prehrano in se čim bolj izogibajo nezdravi prehrani. Zelo pomembni pa sta tudi telesna aktivnost in gibanje na svežem zraku, kar najlažje realizirajo v svojem prostem času.

V času med 10. in 14. letom otroci vstopijo v puberteto, ki jo sprožijo in uravnavajo hormoni. Telo doživi obdobje hitre rasti, med katerim se približa odrasli velikosti.

Hkrati s telesnimi spremembami se razvijajo tudi duševno in čustveno. >> V obdobju mladostništva se posameznikovi odnosi z vrstniki, sorojenci, starši in drugimi odraslimi spremenijo količinsko in kakovostno, mladostnik pa bolj dejavno komunicira tudi s širšim socialnim okoljem.<< (Svetina, Zupančič, 2004, str. 589).

Glavna skrb mladostnikov je njihov videz. Iščejo svojo podobo in sprejetost v družbi. V odnosu do družinskih članov so lahko prepirljivi. Potrebujejo več zasebnosti in se oddaljijo od družine, hkrati pa navežejo tesne stike s prijatelji. Ta prijateljstva so globlja in bolj pristna kot v otroštvu.

Z razvojem govora in besednega zaklada se razvija njihov kritični pogled na svet. Otrok postane v tem času bolj samostojen v mišljenju. To je pomembno za njihovo sposobnost ločevati pomembno od nepomembnega. Ena od pglavitnih nalog vzgoje je, da pomagamo otroku čim bolj razviti ustvarjalno domišljijo, hkrati pa še vedno ohranjati stik z resničnostjo.

Pri najstnikih se lahko včasih pojavi nenadna 'lenoba' ali pa nervoza, razdražljivost in utrujenost. Največkrat je to posledica prezaposlenosti, razdražljivega okolja ali pa dednosti. Otrokom je treba omogočiti primeren počitek, hkrati pa tudi športno aktivnost in lažjo prehrano.

Starejši kot so otroci, težje njihov psihološki in fizični razvoj opredelimo na točno določeno starost. Pomembno je, da se zavedamo, da je vsak otrok oseba zase. Nekateri lahko stvari dosežejo ali osvojijo pri štirinajstih, spet drugi pa šele pri osemnajstih letih.

4.2 KAJ JE PROSTI ČAS?

V knjigi Organizirani prosti čas je napisano, da učenec prosti čas pomeni čas brez učenja; čas za gledanje TV; čas za ukvarjanje z različnimi dejavnostmi; čas, ko se lahko posvetimo svojemu hobiju; čas, ki ga preživljamo s prijatelji in čas absolutnega

lenarjenja. Drofenik iz odgovorov anketnih vprašalnikov izpelje trditev, ki pravi :>> Ob vseh teh odgovorih smo se vprašali, kaj je sploh prosti čas in ugotovili smo, da je to izvenšolski čas in ne čas izven dela.<< (Drofenik, 1992, str. 10).

V članku Kako preživljamo prosti čas? preberemo, da je za večino učencev prosti čas čas, ko delajo, kar se jim ljubi. Največ učencev se ukvarja s prostočasnimi dejavnostmi, kot so: igranje igrice, gledanje TV, druženje s prijatelji ali branje knjige. (<http://www.festival-labirint.si/Kako-prezivljamo-prosti-cas.pdf>, 20. 1. 2018).

Erjavec in Kikelj ugotavljata, da se skozi čas spreminja pogled mladih na prosti čas, ko pišeta:>>Z razvojem se spreminjajo človekove potrebe, razvijajo se nove socialne potrebe in oblike njihovega zadovoljevanja.<< (Erjavec, Kikelj, 2008, str. 28). Spreminjajo se odnosi med mladimi, posledično pa tudi prosti čas, ki je med mladimi vse pomembnejši.

Dijaki Srednje zdravstvene šole v Celju v svoji raziskovalni nalogi citirajo definicijo prostega časa Husića, Levičarja in Aškercarja :>> Prosti čas je tisti del časa, ki preostaja posamezniku poleg njegovih poklicnih, družbenih in družabnih obveznosti. S prostim časom razpolaga posameznik po svoji volji in lastnem preudarku, prosto, ne da bi mu to ukazoval ali določal kdo drug.<< (Husić, Levičar, Aškerc, 2003, str. 7).

Raziskovalca dela z naslovom Prosti čas menita, da je prosti čas tisti čas, ki je namenjen zabavi, sproščanju, razvedrilu in razvoju samega sebe. Ugotovila sta, da se učenci v prostem času ukvarjajo z različnimi aktivnostmi, kot so športne aktivnosti, igranje igrice in gledanje televizije (Veber, K., Čanžek, M., 2002, str. 15).

4.3 OBLIKE PROSTEGA ČASA

Poznamo **organizirano** in **neorganizirano** preživljanje prostega časa.

Med nekatere organizirane prostočasne dejavnosti sodijo:

- športne dejavnosti (aerobika, ples, rokomet, nogomet, košarka, atletika, fitnes ...);
 - krožki (tečaj tujih jezikov, pevski zbor ...);
 - dejavnosti, povezane z glasbenim izobraževanjem (igranje inštrumenta, solo petje, orkester ...).
- Med neorganizirane prostočasne dejavnosti prištevamo izlete, sprehode, zabavo, izobraževanje, ustvarjanje umetniških del, branje, igre, računalništvo - predvsem rokovanje s svetovnim spletom, kulturne prireditve, druženje s prijatelji, športne aktivnosti in pasivno spremljanje.

Raziskava Doživljanje in preživljanje prostega časa navaja delitev prostega časa na **informativne**, **ustvarjalne** (šole risanja), **telesne** (telovadba, tek), **družbene** (družabne igre), filozofične in neopredeljene dejavnosti (Duškov, T., Vaukner, T. 1999, str. 35)

Prosti čas lahko delimo na **aktivni** in **pasivni** prosti čas.

Aktivni prosti čas je namenjen otrokovi dejavnosti, ki je telesna in/ali umska (ples, telesna vadba, šah), pasivno preživljanje prostega časa pa je namenjeno obnovi otrokove moči in energije (poslušanje glasbe, ležanje ...).

4.4 POMEN PROSTEGA ČASA

Dr. Bogdan Žorž poudarja, da sta bistvenega pomena počitek in igra, ko razmišljamo o sprostivni otrok. Pri tem so pomembne določene obšolske dejavnosti, ki mladim omogočajo, da se sprostijo, če niso pod pritiskom, da bi morali dosežati pričakovane uspehe. Za otroka je pomemben prosti čas, ki ga preživi v družbi sovrstnikov, pa tudi v družbi svojih staršev in družine. Igra je pomembna za zabavo, sprostitve, razvedrilo, pa tudi za krepitev medsebojnih odnosov. Sem sodijo namizne igre, igre v naravi; pikado, badminton, kolesarjenje ali skupen pohod. Otrok, ki v prostem času razvija svojo telesno vzdržljivost, bo bolj pripravljen na povečane napore: telesne, umske in čustvene. Kvalitetno preživljanje prostega časa ni nenadzorovano posedanje pred televizijskim ekranom in igranje igrice, čeprav v zdravih mejah tudi s tem razvijamo določene spretnosti. Če je prostega časa premalo ali pa ga sploh ni, lahko zaradi preobremenitev prihaja do izgorelosti. Ta se kaže tako na telesni (utrujenost, glavoboli ...) kot na umski in čustveni ravni (brezvoljnost, težave z zbranostjo, težave s spominom ...) in lahko vodi v bolezen.

4.5 PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA

Prosti čas je pomemben del življenja mladega človeka. V raziskovalni nalogi Prosti čas- ga mladi preživljamo aktivno so raziskovalci zapisali, da mora biti prosti čas del življenja in ne sme biti zapolnjen z obveznostmi. Vsak ga mora izkoristiti tako, kot si želi. Raziskovalci ugotavljajo, da prosti čas učenci večinoma preživijo ob poslušanju glasbe, druženju s prijatelji, branju knjig, gledanju filmov ... Velikokrat obiskujejo priložnostne aktivnosti, kot so šport, igranje na instrumente in ustvarjalne delavnice. Med prostim časom pa gredo s prijatelji tudi v kino. Včasih prosti čas preživijo kar doma pred televizorjem in drugimi elektronskimi napravami.

Erjavec in Kikelj v raziskavi z naslovom Prosti čas- ga mladi preživljamo aktivno pišeta :>>Danes se ukvarjamo z različnimi športi (umetnostno drsanje, kotkanje, gimnastika, nogomet, košarka, rokomet, namizni tenis, jahanje, tek, balet.)<< (Erjavec, Kikelj, 2014, str. 28).

Mernik in Vrenko ugotavljata :« Mladostniki vseh starosti se s prijatelji večino časa družimo in se ob tem pogovarjamo, šalimo in zabavamo. Skupaj gremo tudi v kino, na športne aktivnosti, po lokalih, na sprehode ali pohajkujemo po mestu.>> Med najpogostejšimi dejavnostmi mladostnikov, ne glede na starost, so različni športi, poslušanje glasbe in gledanje TV ter druženje s prijatelji.<< (Mernik, Vrenko, 2009, str. 18.) K najrazličnejšim dejavnostim pa sodi tudi navezovanje novih stikov.

V raziskovalni nalogi Prosti čas lahko preberemo ugotovitev, da učenci na različne načine preživljajo prosti čas in ga različno izkoriščajo. Nekateri veliko časa preživijo pred računalnikom in televizorjem, ob tem pa se ukvarjajo še z različnimi športnimi aktivnostmi.

V knjigi z naslovom Mladi in prosti čas ugotavljajo, da je preživljanje prostega časa odvisno od starosti učencev in generacij, ki jim pripadajo, ko navajajo:>>Vsaka starostna skupina ima svojo kulturo zabave, mode, idolov, potrošništva, svoje potrebe, svoje stilne navade, svoje pomembne teme, svoje razvojne naloge in izzive v življenju.<<(Škvor, Zupan, 2008, str. 33). Ugotavljajo, da mladi odhajajo v mladinske centre, ki jim s svojimi programi in aktivnostmi zagotavljajo različne načine druženja. Opozarjajo, da se mladostniki v 21. stoletju preveč posvečajo tehnološkim napravam.

V delu z naslovom Druženje in prosti čas некоč in danes so avtorice napisale: >>Na koncu raziskovalne naloge smo ugotovile, da se večina najstnikov sramuje, da svoj prosti čas porabi za elektronske naprave in ne za druženje, ki bi jim tudi koristilo in bi lahko razvijali prijetno prijateljstvo.<<(Stermečki, Tojnko, Žerjav, 2016, str. 16).

Mernik in Vrenko v nasprotju s tem poudarjata, da :>>Z naraščajočo starostjo mladostnikov upada delež tistih, ki pasivno preživljajo prosti čas. Povečuje pa se med starejšimi mladostniki aktivno preživljanje prostega časa: več jih obiskuje kulturne prireditve, več jih bere in hodi na izlete ter zabave.<<(Mernik, Vrenko, 2009, str. 18).

Raziskava Prosti čas najstnikov v nedeljo popoldne ugotavlja, da večina otrok v mestu porabi prosti čas za gledanje televizije, za branje, poslušanje glasbe, za izlete v naravo, za šport in za kolesarjenje. Nikoli skoraj se jim ne zgodi, da ne bi vedeli, kaj bi počeli v prostem času. Rezultati njihovih anket so pokazali, da veliko otrok na vasi prosti čas preživi s prijatelji, manj s starši in nekaj sami. Otroci na vasi največkrat prosti čas porabijo za gledanje televizije, za ukvarjanje s športom, kolesarjenje in igre na prostem. Enako kot v mestu večina mladostnikov vedno ve, kaj bi počela v prostem času.

Preživljanje prostega časa se razlikuje po spolu. >>Razlika med dekleti in dečki se kaže že v prilagodljivosti okoliščinam, saj so dekleta lažje prilagodljiva od dečkov. Razlika se kaže tudi v trajanju prostega časa, saj ga imajo dečki navadno več kot dekleta. Do razlik prihaja tudi med izbiro dejavnosti prostega časa; dečki izbirajo med športnimi dejavnostmi, dekleta pa bolj med hišnimi opravili.<< (Duškov, Vaukner, 1999, str. 9).

4.6 KAJ ŽELIJO MLADI?

Prosti čas mladostnikom pomeni izvor samospoštovanja, osebnega nadzora in občutka sposobnosti. >>Prostočasne dejavnosti naj bi izbral mladostnik sam, namenjene pa naj bi bile zabavi in sprostitvi ...<<(Tori, 2014, str. 28).

Mernik in Vrenko v svoji študiji ugotavljata:>> Mladostniki vseh starosti so večinoma zadovoljni s porabo svojega prostega časa v družini, s prijatelji in samostojno. Iz mlajšega v srednje mladostništvo se povečuje delež časa, ki ga mladostniki preživijo s prijatelji, zmanjša pa se delež časa, ki ga preživijo z družino; medtem ko se delež samostojno preživetega prostega časa s starostjo mladostnikov ne spreminja. To kaže, da s starostjo mladostnikov prijatelji postajajo vse pomembnejši.<<(Mernik, Vrenko, 2009, str. 19).

V delu Prosti čas najstnikov v nedeljo popoldne so rezultati anket pokazali, da večina staršev mestnim otrokom vedno dovoli, da preživijo prosti čas tako, kot si ga želijo. Zelo veliko otrok ima možnost, da se ukvarja s tistim, kar si želi. V primerjavi s podeželskimi otroki ugotavljajo razliko, saj je anketna raziskava pokazala, da jim starši občasno dovolijo, da preživljajo prosti čas po svojih željah.

Mernik in Vrenko zapišeta: »Poleg tega pa nam starši pogosto ne dovolijo, da bi ga preživel po lastnih željah. V času pubertete je pač tako, igranje igrice s prijatelji res ni več zanimivo in bi najstniki želeli prosti čas preživeti na kakšni zabavi, ki se običajno začne pozno zvečer in konča zgodaj zjutraj, česar pa starši seveda ne sprejemajo z navdušenjem.<<(Mernik, Vrenko, 2009, str. 18).

Husić, Levičar in Aškerc ob tem opozarjajo na odnos odraslih do otrokovih želja po načinu preživljanja prostega časa: >>Zabava je človekova dejavnost, ki jo včasih preveč podcenjujemo. Pravimo, da je nepomembna ali celo nepotrebna in da ne prispeva nič pozitivnega k skladnemu in celovitemu razvoju osebnosti. Odmerjamo ji

negativne ali omalovažujoče vzdevke, s katerimi prav tako ocenjujemo tiste, ki se udeležujejo zabavnih dejavnosti.<< (Husić, Levičar, Aškerc, 2003, str. 16).

Duškov in Vaukner ugotavljata, da se s starostjo spreminjajo želje po načinu izrabe prostega časa; mlajši so bolj nemirni in se posledično vključujejo v več različnih dejavnosti, starejši pa so bolj umirjeni in se družijo s prijatelji. Pišeta tudi, da mladina nekoč ni imela toliko prostega časa kot današnja - sodobna mladina. Večina otrok v prostem času ne počne stvari, ki jih ne mara. Prav tako pa so mladi zainteresirani za različna področja aktivnosti, vendar je skoraj vsem skupno, da radi spijo, gledajo TV, poslušajo glasbo in se družijo s svojimi vrstniki.

V raziskovalni nalogi Doživljanje in preživljanje prostega časa so poudarili, da nimajo vsi otroci enakih možnosti za izbiro prostega časa (nekateri nimajo dovolj denarnih sredstev, da bi lahko trenirali; nekateri pa živijo na vasi, kjer morajo delati več kot mestni otroci).

Duškov in Vukner sta ob preučevanju prostega časa mladih na podeželju in v mestih ugotovila naslednje:>>Znano je, da imajo otroci v kmečkem okolju manj možnosti za pestro izrabo prostega časa in nasploh tudi manj prostega časa zaradi družinskih obveznosti, ki jih mestni otroci ne poznajo. Kljub pestrejši izbiri in izrabi prostega časa mestnih otrok pa ga le-ti v več pogledih preživljajo manj zdravo kot otroci iz kmečkega okolja.<< (Duškov, Vaukner, 1999, str. 8).

Tudi v raziskovalni nalogi z naslovom Prosti čas sta avtorja raziskave ugotovila, da imajo okoliščine, v katerih učenec živi, velik vpliv na izbiro prostega časa (npr. če otroci živijo na vasi, imajo več opravil, ki jih mestni otroci nimajo). Njuna raziskava je pokazala tudi, da se učenci s slabšim učnim uspehom več družijo v naravi kot učenci z višjimi ocenami.

4.7 PROSTI ČAS IN OBVEZNOSTI

Z razmejitvijo med obema pojmomoma s sta se ukvarjali mladi raziskovalki Tina Fokter in Urška Kresnik, ki sta raziskovali, v kakšnem razmerju sta prosti čas in obremenjenost z učenjem v nalogi Kaj?, Kje?, Kako?, Koliko? Prosti čas in obremenjenost z učenjem.

Pomembno se zdi spoznanje, ki je zapisano v raziskovalni nalogi Preživljanje prostega časa in pravi, da mladim prosti čas najpogosteje jemlje šola; kar pomeni domače naloge, učenje za ustno ocenjevanje, pisno ocenjevanje znanja in projekti. V nadaljevanju pišejo:>>Če se poleg tega ukvarjamo še s kakšnim športom, hobiji ali pa obiskujemo glasbeno šolo, je prostega časa res zelo malo. <<(Mernik, Vrenko, 2009, str. 18).

V delu Mladi-učenje, prosti čas, prehrana, je napisano, da učencem veliko časa vzame pisanje domačih nalog in da večina staršev občasno spremlja delo šolarja.

V zaključku Drofenikove raziskave je napisano mnenje, da je prav, da se učenci ukvarjajo z različnimi aktivnostmi, bistveno pa je, da si znajo razporediti prosti in delovni čas.

V raziskovalni nalogi Prosti čas so raziskovalci ugotovili, da se učenci zavedajo, kaj pomeni prosti čas in kako ga preživljajo. Večina meni, da si ga zna dobro in pametno razporediti. Ta trditev nas bo v nadaljevanju raziskave še posebej zanimala.

Psihoterapevt, g. Bogdan Žorž, meni, da je v okviru obveznosti pomembno, da starši skrbijo za učno kondicijo svojih otrok, za njihove učne navade, za sprotno in redno delo. Odločilno vlogo v mladostnikovem življenju pa imata organizacija in razporejanje časa in obveznosti. (www.os-lipnica.si/Obremenjenost-šolskih-otrok_Bogdan-Žorž.pdf, 21.1. 2018).

4.7.1 ŠOLSKE OBVEZNOSTI

Mnenja o domačih šolskih obveznostih otrok so različna. Različna med učitelji, učenci, njihovimi starši, pa tudi strokovnimi delavci. Med šolske obveznosti, ki se opravljajo doma, sodijo največkrat domače naloge, učenje in priprava govornih nastopov ter projektov.

V članku z naslovom Kdo od osnovnošolcev zahteva preveč: šola ali starši preberemo ugotovitev Ane Rupar, avtorice članka, ki pravi, da so urniki vedno bolj natrpani, da je čas povsem organiziran, otroci pa so oropani spontane igre. V istem prispevku navaja, da vedno več staršev tarna, da šola otrokom nalaga preveč dela in da tega ne zmorejo opraviti otroci sami. Čeprav imajo obveznosti dopoldan, jim veliko časa za šolo vzame še delo doma. Dušan Merc, ravnatelj ljubljanske osnovne šole Prule, v istem prispevku ugotavlja, da šola ni več narejena po meri otroka, ampak ustreza le teoriji šole. Ga. Mateja Hudolkin, psihologinja iz Centra za svetovalno delo z otroki, mladostniki in starši, pa meni, da velik delež odgovornosti nosijo starši, saj imajo vedno večja pričakovanja do svojih otrok in njihovega uspeha. Izobraženost povezujejo z uspešnostjo, to pa s srečo. Psihologinja nasprotno poudarja, da sreča in zadovoljstvo nista odvisni zgolj od uspešnosti otroka. Ob tem opozarja tudi na to, da starši otrokom vse manj zaupajo, jih nadzirajo in jim tako onemogočajo svobodo, ki jo le-ti potrebujejo. (Ana Rupar: Kdo od osnovnošolcev zahteva preveč: šola ali starši? (<https://siol.net/kdo-od-osnovnosolcev-zahteva-prevec-sola-ali-starsi-Ana-Rupar>, 21. 1. 2018)

Vesna Viličnik v članku Kdo je odgovoren za (pre)obremenjenost otrok zapiše, da lahko na vprašanje, ali je osnovna šola prezahtevna, odgovori, da je največji problem v nerazvitih delovnih navadah otrok, včasih pa tudi nerealnih pričakovanjih staršev. Enako mnenje izrazi tudi mag. Darko Hederih, dipl. psih., idejni in strokovni vodja delavnic Akademije odličnosti s tridesetletnimi izkušnjami v osnovni šoli, ko pravi, da ne gre za preobremenjenost otrok, ampak za visoka starševska pričakovanja. Osnovnošolci so dokaj enakomerno obremenjeni, pričakovanja staršev pa se večajo, saj imajo ocene vedno večjo vlogo pri vpisu. Otroci so bolj kot preobremenjeni z delom pod pritiskom visokih ocen. V svoji poklicni praksi se med učenci osnovne šole zaradi pritiskov in stisk največkrat nanj obrnejo učenci zadnje triade. (<http://www.abczdravja.kdo-je-odgovoren-za-pre-obremenjenost-otrok>, 21. 1. 2018).

Ob tem pa Urška Jekovec v diplomskem delu z naslovom Obremenjenost otrok in družin s šolskim delom in izvenšolskimi dejavnostmi povzema ugotovitev Svetovne zdravstvene organizacija WHO, ki je ob raziskavi zdravja mladostnikov HBSC 2004 pokazala, da je Slovenija glede domačih nalog v primerjavi z drugimi evropskimi državami, ki so sodelovale v raziskavi, na dnu lestvice. »Pri analizi rezultatov enajstletnikov, ki za domačo nalogo porabijo več kot tri ure med delavnikom, so se slovenski osnovnošolci znašli na osemindvajsetem mestu od štirintridesetih držav. Glede na primerjavo med petintridesetimi državami sodelujočimi v raziskavi so trinajstletniki v Sloveniji glede na prej omenjeno časovno obremenjenost z domačimi nalogami na tridesetem mestu, petnajstletniki pa na enaintridesetem. Slovenski osnovnošolci se čutijo nadpovprečno obremenjene s šolskim delom glede na večino vrstnikov iz drugih evropskih držav, kljub temu da v šolskih klopih preživijo veliko manj časa kot učenci v veliki večini evropskih držav« (Jekovec, U., 2014, str. 16). Avtorica v diplomskem delu ugotavlja, da so tožbe o preobremenjenosti učencev

postale stalnica. Ob tem izpostavi tudi mnenje Mojce Kovač Šebart, da postaja prepričanje v občutek preobremenjenosti vse bolj realen. (Jekovec, U., 2014, str. 25).

G. Bogdan Žorž, psihoterapevt, v svoji poklicni praksi največkrat srečuje otroke, ki tožijo zaradi »preobremenjenosti«, kasneje pa se v procesu dela z otrokom pokaže, da je problem v resnici v premajhni obremenjenosti. Psihoterapevt poudarja, da potrebuje otrok zadostno mero obremenjenosti, saj mu drugače lahko upade odpornost in s tem zmožnost, da bi premagoval napore, zato mu že vsak najmanjši napor postane zelo veliko breme, pri čemer lahko začne kazati znake utrujenosti. Miselne napore avtor povezuje s fizičnimi aktivnostmi. Če nismo aktivni in telesa ne treniramo, nas že vsak najmanjši napor utruji. Strokovnjak opozarja, da žal zmotno prepričanje o preobremenjenosti skupaj z otroki velikokrat delijo tudi njihovi starši.

4.7.2 OBREMENJENOST OTROK Z ZUNAJŠOLSKIMI DEJAVNOSTMI

Avtorica Kesić, profesorica defektologije, v članku Preobremenjenost otrok z izvenšolskimi dejavnostmi piše, da bi se o številu popoldanskih dejavnosti moral otrok odločiti skupaj s starši. Starši velikokrat naredijo napako, da zaradi lastnih želja otrokom izbirajo dejavnosti in jih skoraj silijo vanje. Pri vključevanju v izvenšolske dejavnosti je potrebno upoštevati otrokove sposobnosti in učno uspešnost. Otrok se pri vsaki izvenšolski dejavnosti veliko nauči, vendar je za njegov razvoj potreben tudi stik z družino in skupno preživet čas. Če je neka popoldanska izvenšolska obveznost zelo obremenilna, je prav, da si izbere tisto, ki mu je najpomembnejša. Tudi če je otrokov učni uspeh slabši, naj se ga ne prikrajša za izvenšolske dejavnosti in usmerja le k učenju, ampak naj se poišče dejavnost, kjer bo lahko razvijal svoja močna področja in gradil pozitivno samopodobo. Avtorica pa opozarja: »Če je popoldanskih aktivnosti preveč, to vpliva na padec učnega uspeha, če otrokove sposobnosti niso dovolj visoke, da uresničijo toliko stvari.« (<http://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/Preobremenjenost-otrok-z-zunajšolskimi-dejavnostmi>, 21. 1. 2018).

Psihoterapevt dr. Bogdan Žorž v intervjuju z naslovom Obremenjenost šolskih otrok pravi: »Velikokrat se srečujem s preobremenjenimi otroki, ki so zares preobremenjeni, vendar ne zaradi šolskega dela in zahtev šole – ampak zato, ker so vključeni v toliko izvenšolskih in obšolskih programov, da jih to resnično (pre)obremenjuje, da jim zmanjkuje časa, da bi se lahko sproti spočili, se sprostili in si nabrali novih moči.« Meni, da so izvenšolske dejavnosti v nasprotju s preteklostjo danes velikega pomena. Ker šola ne nudi zadostne obremenitve otrok, otroci pa tudi niso obremenjeni z delom doma, jih izvenšolske dejavnosti vzdržujejo v dobri kondiciji in poskrbijo, da ostanejo motivirani. Pomembno je, da se otroka ne le vpiše v izvenšolsko dejavnost, ampak se ga tudi spodbuja, da pri njej vztraja. Pomembno je, da otrok ostane vključen v izvenšolske dejavnosti tudi v višjih razredih. Prav tako kot je zgrešeno mnenje, da otrok ne potrebuje izvenšolskih dejavnosti, meni, da je zgrešen pogled, da naj se vključi v kar največ izvenšolskih dejavnosti, saj pri vsaki pridobi nekaj novega znanja in veščin. (www.os-lipnica.si/Obremenjenost-šolskih-otrok_Bogdan-Žorž.pdf, 21. 1. 2018).

4.7.3 OTROKOV ČAS IN TEHNOLOGIJA

»Če smo se mi nekoč podili po dvorišču z vrstniki, se današnja mladina potika po spletnem dvorišču.« (<http://www.24ur.com/je-prav-da-ima-vas-otrok-toliko-pametnih-naprav.html>, 21. 1. 2018).

Otroci vse pogostejše uporabljajo sodobno tehnologijo in vse več časa preživijo pred zasloni. Največ prostega časa posvetijo rabi interneta, nato pa gledanju televizije. »V povprečju vsak večer preživijo več časa na spletu, kot ga v celem tednu preživijo v športnih aktivnostih izven šole.« (<http://www.24ur.com/je-prav-da-ima-vas-otrok-toliko-pametnih-naprav.html>, 21. 1. 2018).

Otroci najpogostejše rokujejo s pametnim telefonom in tabličnim računalnikom. Oboje se uporablja tudi kot predmet nagrajevanja in kaznovanja. Če je otrok priden, se mu rabo tehnologije pušča, če pa ne sledi pričakovanjem, mu oboje starši lažje vzamejo kot televizijo ali računalnik. (24 ur.com, je tudi vaš otrok v nevarnosti? (<http://www.24ur.com/je-prav-da-ima-vas-otrok-toliko-pametnih-naprav.html>, 21. 1. 2018).

V prispevku Otroci vsak dan na internetu lahko preberemo, da več kot 70 odstotkov slovenskih otrok internet uporablja vsak dan, svoj mobilni telefon pa ima kar 93 odstotkov otrok. Izsledki raziskave Mladi na netu, ki jo vodi ga. Bojana Lobe s fakultete za družbene vede, kažejo, da otroci, ki so stari med osem in deset let, internet doma uporabljajo večinoma sami, manj kot deset odstotkov pa ga uporablja v družbi mame ali očeta. Izsledki raziskave kažejo tudi, da internet uporabljajo za različne aktivnosti, med drugim za šolske potrebe, za ogled zabavnih vsebin in za obiskovanje spletnih omrežij. Raziskava je pokazala, da ima okoli 68 odstotkov otrok svoj profil na enem od spletnih omrežij. Med otroki, starimi od 8 do 10 let, je takšnih petina, v starostni skupini od 11 do 14 let je 71 odstotkov uporabnikov, med 15-17-letniki je takšnih kar 87 odstotkov otrok, v najstarejši skupini pa 84 odstotkov. (<https://www.rtvsl.si/znanost-in-tehnologija/otroci-vsak-dan-na-internetu/21.1.2018>).

V članku Digitalna tehnologija - je vaš otrok zasvojen z njo? preberemo, da prekomerna raba in zasvojenost s svetovnim spletom rasteta prav na račun pametnih telefonov. Danes so otroci v največji meri zasvojeni z YouTubom, družbenimi omrežji, kot so Facebook, Snapchat in Instagram, spletnimi in mobilnimi igrami in podobno, saj nekateri rokujejo z njimi od 5 do 6 ur dnevno in več. Kar 60 odstotkov otrok prosti čas preživlja v virtualnem svetu. Poudarjajo, da se otroci, ki se več ur na dan igrajo z virtualnimi igrami, v naravi dolgočasijo in so nezadovoljni. V naravi namreč ni močnih barv in intenzivnih zvokov, ki so jih vajeni od doma. Taki otroci starše po navadi prisilijo, da se čim prej vrnejo v 'varno' okolje, ki jim jih nudijo elektronske igrače, pozneje pa televizijski in računalniški zasloni. Starši morajo zato omejiti čas, ki ga otrok preživi pred televizijo ali računalnikom, poudarja Miha Kramli, vodja ambulate za bolezni odvisnosti v Novi Gorici, ki se srečuje s primeri s tehnologijo zasvojenih mladostnikov. (<https://digitalna-tehnologija-je-vas-otrok-zasvojen-z-njo/21.1.2018>).

5. PRAKTIČNI DEL

5.1 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Na spletni anketni vprašalnik je odgovarjalo 219 učencev naše šole, razdelili pa smo jih v 2 skupini, in sicer v skupino učencev 4. in 5. razredov ter skupino učencev od 6. do 9. razreda. Anketirali smo 83 četrto- in petošolcev, kar predstavlja 38% anketiranih, in 136 učencev 6.-9. razreda, ki zajemajo 62% vseh anketiranih.

Razred	Število	Odstotek
1 (četrty in peti razred)	83	38%
2 (šesti do deveti razred)	136	62%
Skupaj	219	100%

Tabela 1: Anketirani glede na razred

Anketiranih je bilo 115 deklet (52% anketiranih) in 104 fantje (47% anketiranih).

Spol	Število	Odstotek
1 (dekle)	115	52%
2 (fant)	104	47%
Skupaj	219	100%

Tabela 2: Anketirani glede na spol

Anketirane smo razdelili tudi po kriteriju njihove najpogostejše šolske ocene. 28 % anketiranih ima najpogostejšo oceno do največ dobro (3), 157 učencev (71%) pa ima najpogostejšo oceno prav dobro (4) oz. odlično (5).

Najpogostejša ocena	Odgovori	Odstotek
1 (nezadostna, zadostna ali dobra ocena)	62	28%
2 (prav dobra in odlična ocena)	157	71%
Skupaj	219	100%

Tabela 3: Anketirani glede na najpogostejšo šolsko oceno

HIPOTEZA 1: Večina anketiranih meni, da ima premalo časa za prosti čas med delovnim tednom, med vikendom pa ravno prav.

ANKETNO VPRAŠANJE:

19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

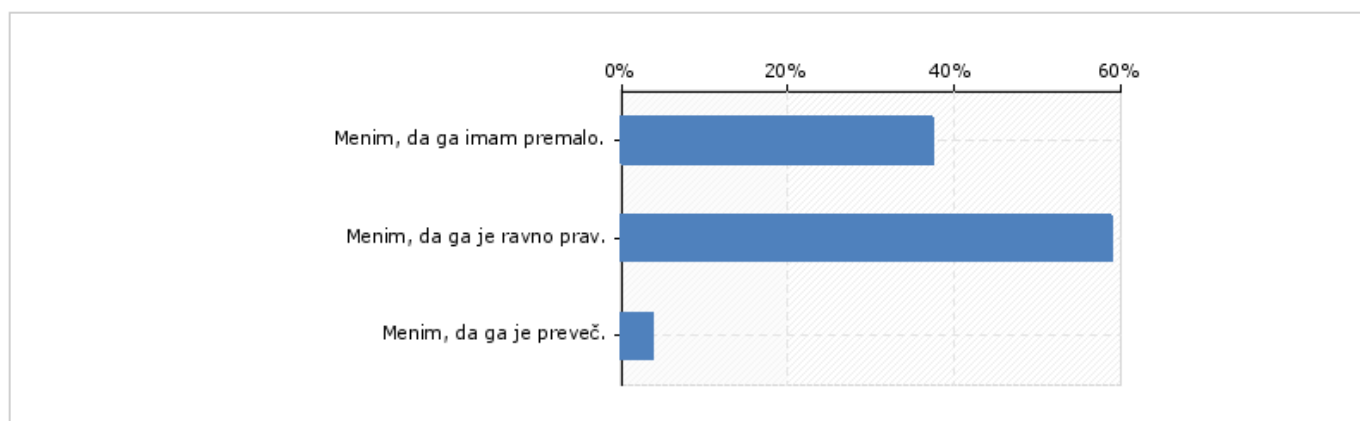
- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Odgovori	Frekvenca	Odstotek
1 (Menim, da ga imam premalo.)	80	36%
2 (Menim, da ga je ravno prav.)	126	57%
3 (Menim, da ga je preveč.)	8	4%
Skupaj	214	97%

Tabela 4: Prikaz ocene količine prostega časa med delovnim tednom med anketiranimi

19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?
(n = 214)

Graf 1: Prikaz ocene količine prostega časa med delovnim tednom med anketiranimi

Tabelarični zapis in graf kažeta, da na anketno vprašanje ni odgovorilo 5 učencev, ki so sodelovali v procesu anketiranja. Večina vprašanih - 126 učencev (57%) - meni, da je med delovnim tednom količine prostega časa ravno prav, 36% jih meni, da ga je premalo, 4 % pa so zapisali, da ga je preveč.

Odgovori vprašanih kažejo, da morava zavreči prvi del svoje prve hipoteze, ki pravi, da večina vprašanih meni, da je prostega časa med delovnim tednom premalo.

ANKETNO VPRAŠANJE

20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?

Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

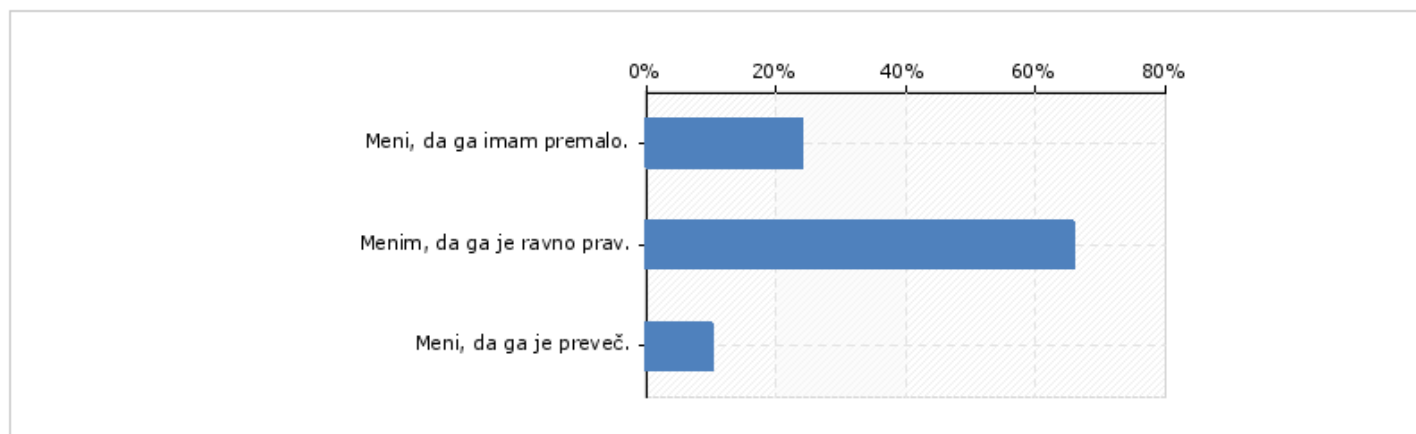
- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

Odgovori	Frekvenca	Odstotek
1 (Menim, da ga imam premalo.)	50	23%
2 (Menim, da ga je ravno prav.)	137	62%
3 (Meni, da ga je preveč.)	21	10%
Skupaj	208	95%

Tabela 5: Prikaz ocene količine prostega časa med vikendom med anketiranimi

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

2o. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom? (n = 208)

Graf 2: Prikaz ocene količine prostega časa med vikendom med anketiranimi

Tabelarni zapis in grafični prikaz kažeta, da na vprašanje ni odgovorilo 11 učencev (5% anketiranih). Večina meni, da je med vikendom prostega časa ravno prav (62% vprašanih), 23 učencev meni, da ga ima premalo (23%), 21 učencev pa meni, da ga je preveč (10%). V primerjavi z delovnim tednom je videti, da učenci v večji meri presojujejo, da je prostega časa ravno prav in celo preveč, manjši pa je odstotek tistih, ki menijo, da ga imajo premalo.

Potrdiva lahko drugi del svoje prve hipoteze, ki pravi, da učenci v večini ocenijo, da imajo čez vikend ravno dovolj prostega časa.

HIPOTEZA 2: Več učencev 4. in 5. razreda meni, da ima več prostega časa kot učenci od 6. do 9. razreda med delovnim tednom in vikendom.

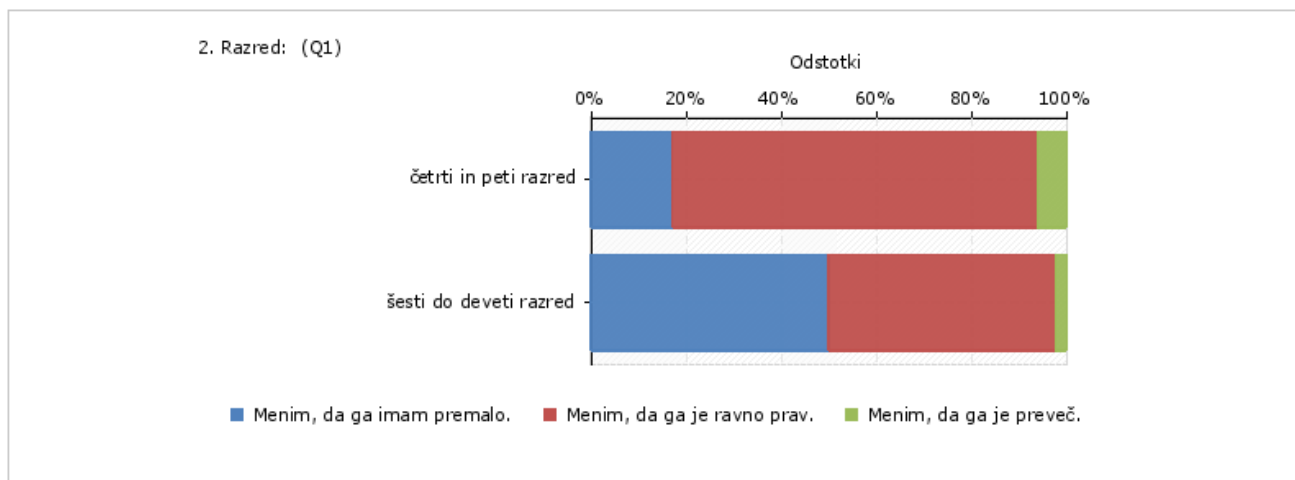
Primerjali sva odgovore na 2. in 19. anketno vprašanje in 2. ter 20. vprašanje.

		19. Kako bi ocenil količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?			
		Menim, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Menim, da ga je preveč.	Skupaj
2. razred	četrty in peti razred	14	63	5	82
		17,07%	76,83%	6,10%	100,00%
	šesti do deveti razred	66	63	3	132
		50,00%	47,73%	2,27%	100,00%
	Skupaj	80	126	8	214
		37,38%	58,88%	3,74%	100,00%

Tabela 6: Prikaz ocene količine prostega časa med učenci 4. in 5. razredov ter učenci od 6. do 9. razreda med delovnim tednom

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom? /2. razred

Graf 3: Prikaz ocene količine prostega časa 4. in 5. razredov ter učenci od 6. do 9. razreda med delovnim tednom

Da je prostega časa med delovnim tednom premalo meni 17 % učencev 4. in 5. razreda in kar 50 % starejših učencev; da ga je ravno prav 77% učencev 4. in 5. razreda in 48 % starejših učencev, da ga je preveč pa 6% mlajši učencev in 2 % učencev od 6. do 9. razreda.

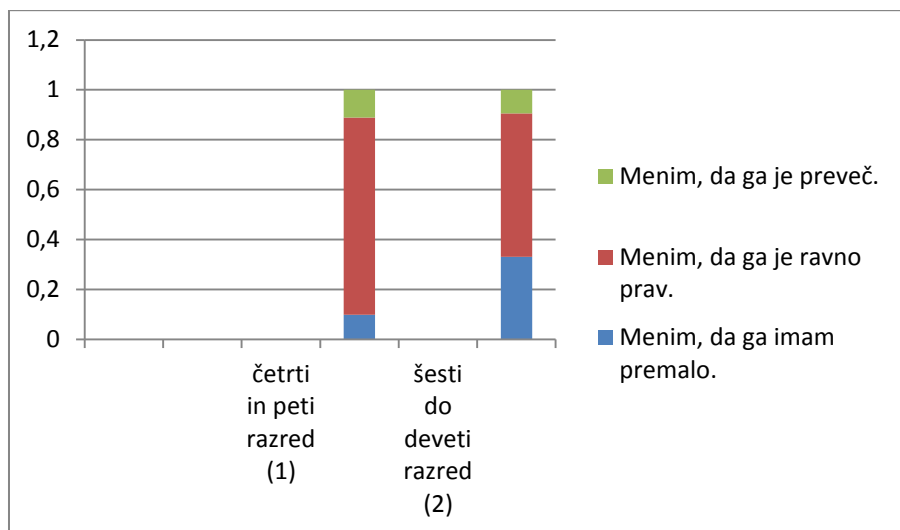
Potrjujeva prvi del svoje druge hipoteze, ki pravi, da učenci 4. in 5. razreda v večji meri ocenjujejo, da imajo več prostega časa kot učenci od 6. do 9. razreda med delovnim tednom.

20. Kako bi ocenil količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?					
		Menim, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Menim, da ga je preveč.	Skupaj
2. Razred:	četrty in peti razred (1)	8	64	9	81
		9,88%	79,01%	11,11%	100,00%
	šesti do deveti razred (2)	42	73	12	127
		33,07%	57,48%	9,45%	100,00%
	Skupaj	50	137	21	208
		24,04%	65,87%	10,10%	100,00%

Tabela 7: Prikaz ocene količine prostega časa med učenci 4. in 5. razredov ter učenci od 6. do 9. razreda med vikendom

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom? /2. razred

Graf 4: Prikaz ocene količine prostega časa 4. in 5. razredov ter učencev od 6. do 9. razreda med vikendom

Razmerje 10% (4. in 5. razred) : 33% (6.-9. razred) za trditev, da je prostega časa med vikendom premalo; 79% (4. in 5. razred) : 57% (6. do 9. razred), da ga je ravno prav; in 11 % (4. in 5. razred) : 9 % (6. do 9. razred), da ga je preveč; kažejo na to, da lahko potrdiva drugi del svoje druge hipoteze, ki pravi, da učenci 4. in 5. razredov v večji meri menijo, da imajo več prostega časa med vikendom kot učenci od 6. do 9. razreda.

UTEMELJITEV 2. HIPOTEZE

Večji delež učencev 4. in 5. razredov meni, da ima več prostega časa dovolj, izhaja iz domneve, da za pisanje domačih nalog in učenje ter domača opravila porabijo učenci 4. in 5. razreda manj časa kot učenci od 6. do 9. razreda, več časa pa namenijo izvenšolskim dejavnostim, kar velja za čas med delovnim tednom in vikendom.

ANKETNO VPRAŠANJE

6. Koliko časa na dan povprečno posvetiš pisanju domače naloge **med delovnim tednom?** (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Do ene ure.
- b) 1-2 uri.
- c) Več kot 2 uri.

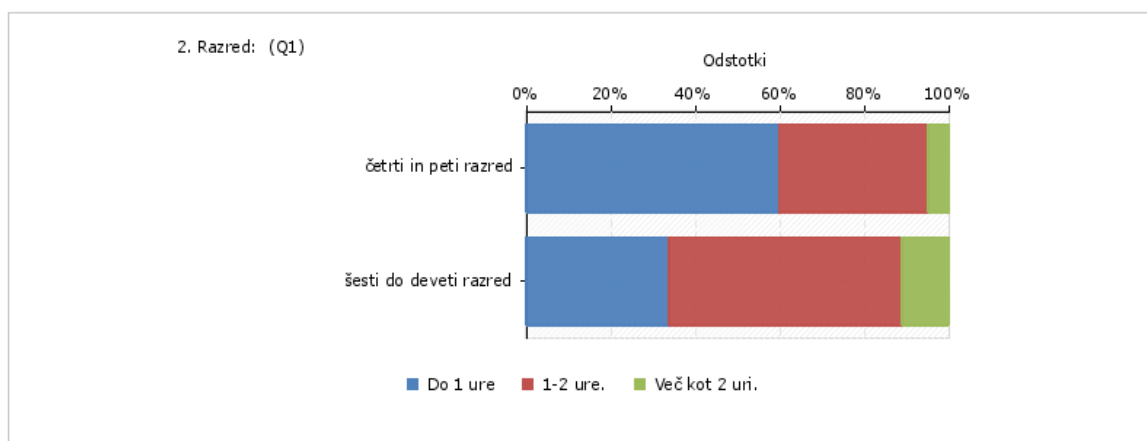
Primerjali sva 2. in 6. anketno vprašanje.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

6. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge med tednom?		Do 1 ure	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
2. Razred:	četrty in peti razred (1)	49	29	4	82
		59,76%	35,37%	4,88%	100,00 %
	šesti do deveti razred (2)	46	75	15	136
		33,82%	55,15%	11,03%	100,00 %
	Skupaj	95	104	19	218
		43,58%	47,71%	8,72%	100,00 %

Tabela 8: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo pisanju domače naloge med delovnim tednom glede na razred.

6. Koliko časa na dan povprečno posvetiš pisanju domače naloge med delovnim tednom?/ 2. razred

Graf 5: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo pisanju domače naloge med delovnim tednom glede na razred.

V tabelarnem in grafičnem prikazu vidimo, da večina učencev 4. in 5. razreda porabi manj časa za pisanje domačih nalog kot učenci od šestega do devetega razreda. Večina učencev 4. in 5. razreda piše domačo nalogo do 1 ure (60%), 35 % od 1-2 uri, 5% pa več kot 2 uri; večina učencev od 6. do 9. razreda pa piše nalogo 1-2 uri (55%), sledi število tistih, ki pišejo do ene ure (34%), 11% pa jih nalogo piše več kot 2 uri na dan med delovnim tednom. 1 učenec ni odgovoril na vprašanje.

ANKETNO VPRAŠANJE

7. Koliko časa na dan povprečno posvetiš učenju **med delovnim tednom?** (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) Do ene ure.
- b) 1-2 uri.
- c) Več kot 2 uri.

Primerjali sva odgovore na 2. in 7. anketno vprašanje.

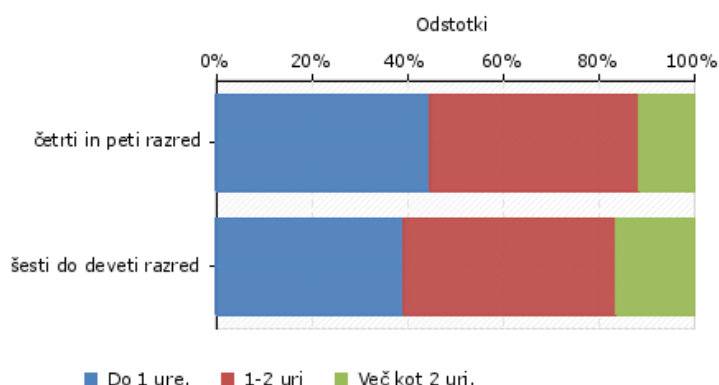
ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

		7. Koliko časa na dan povprečno posvetiš učenju med delovnim tednom?			
		Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
2. razred	četrty in peti razred	35	34	9	78
		44,87%	43,59%	11,54%	100,00%
	šesti do deveti razred	53	60	22	135
		39,26%	44,44%	16,30%	100,00%
	Skupaj	88	94	31	213
		41,31%	44,13%	14,55%	100,00%

Tabela 9: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo učenju med delovnim tednom, glede na razred.

7. Koliko časa na dan povprečno posvetiš učenju med delovnim tednom?/ 2. razred

2. Razred: (Q1)

Graf 6: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo učenju med delovnim tednom, glede na razred.

V tabelaričnem in grafičnem prikazu vidimo, da učenci 4. in 5. razreda porabijo nekoliko manj časa za učenje kot učenci od šestega do devetega razreda. Večina učencev 4. in 5. razreda se uči do ene ure (45%), 44 % od 1-2 uri, 12% pa več kot 2 uri; večina učencev od 6. do 9. razreda pa se uči 1-2 uri (44%), sledi število tistih, ki se učijo do ene ure (39%), 16% pa se jih uči več kot 2 uri na dan med delovnim tednom. Razlike v času učenja kažejo manj odstopanj kot pisanje domačih nalog. 6 učencev ni odgovorilo na vprašanje.

ANKETNO VPRAŠANJE

8. Koliko časa na dan povprečno posvetiš opravljanju domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med delovnim tednom? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 uri.
- d) Več kot 2 uri.

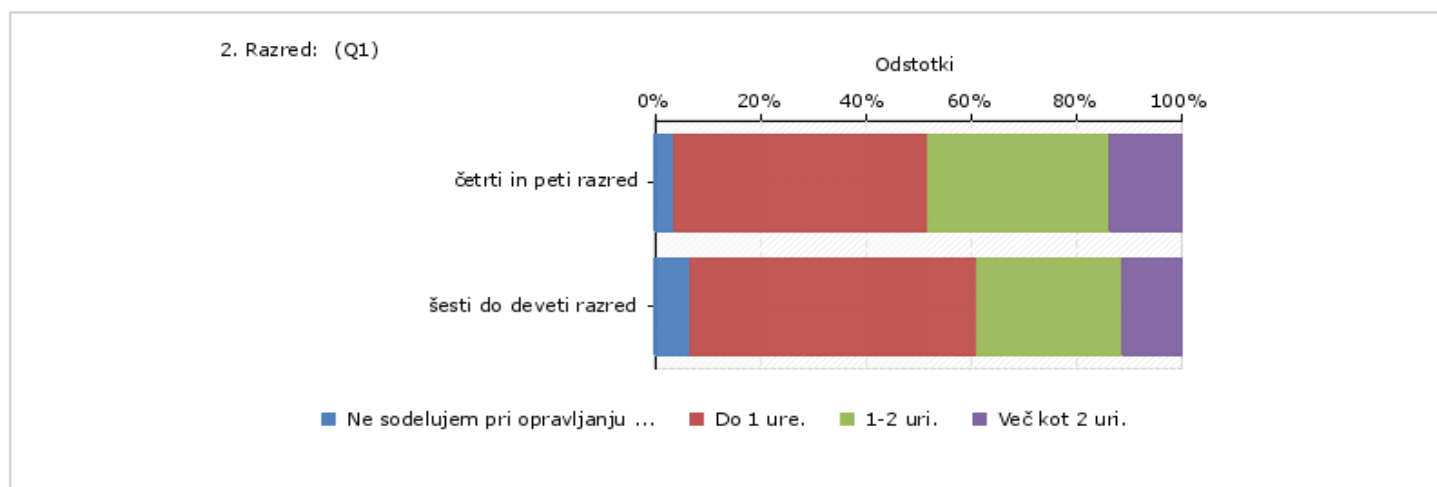
Primerjali sva 2. in 8. anketno vprašanje.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

8. Koliko časa na dan povprečno posvetiš opravljanju domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med delovnim tednom?					
2. Razred	Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
četrty in peti razred	3	39	28	11	81
	3,70%	48,15%	34,57%	13,58%	100,00%
šesti do deveti razred	9	73	37	15	134
	6,72%	54,48%	27,61%	11,19%	100,00%
Skupaj	12	112	65	26	215
	5,58%	52,09%	30,23%	12,09%	100,00%

Tabela 10: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo opravljanju domačih opravil, med delovnim tednom glede na razred.

8. Koliko časa na dan povprečno posvetiš opravljanju domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med delovnim tednom? / 2. razred

Graf 7: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci domačim opravilom med delovnim tednom, glede na razred.

Pri domačih opravilih ne sodeluje 4% učencev od 4. do 5. razreda in 7% učencev med 6. in 9. razredom. Razmerje do ene ure se giba v razmerju 48% (4 in 5. razred): 54% (6. in 9. razred), v večji meri sodelujejo pri domačih opravilih učenci 4. in 5. razredov, ko gre za čas med eno in dvema urama (35% : 28%) in za čas več kot dve uri (14% : 11%). Splošna slika kaže, da so mlajši učenci v rahlem odstopanju bolj udeleženi pri opravljanju domačih opravil kot njihovi starejši vrstniki. Na anketno vprašanje niso odgovorili 4 učenci.

ANKETNO VPRAŠANJE

9. Koliko izvenšolskih dejavnosti obiskuješ **med delovnim tednom**, tj. od ponedeljka do petka (treningi, glasbena šola, verouk ...)? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

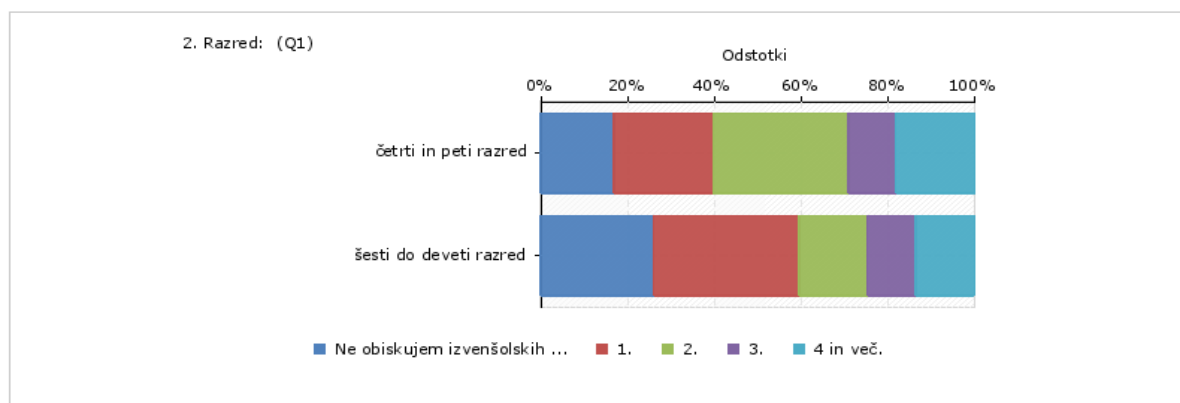
- a) Ne obiskujem izvenšolskih dejavnosti.
 b)1.
 c)2.
 d)3.
 e)4 in več.

Primerjali sva 2. in 9. anketno vprašanje.

		9. Koliko izvenšolskih dejavnosti obiskuješ med delovnim tednom, tj. od ponedeljka do petka (treningi, glasbena šola, verouk ...)?					
		Ne obiskujem izvenšolskih dejavnosti. (	1.	2.	3.	4 in več.	Skupaj
2. Razred	četrty in peti razred	14	19	26	9	15	83
		16,87%	22,89%	31,33%	10,84%	18,07%	100,00%
	šesti do deveti razred	35	45	21	15	18	134
		26,12%	33,58%	15,67%	11,19%	13,43%	100,00%
	Skupaj	49	64	47	24	33	217
		22,58%	29,49%	21,66%	11,06%	15,21%	100,00%

Tabela 11: Prikaz števila izvenšolskih dejavnosti, v katere so učenci vključeni med delovnim tednom, glede na razred.

9. Koliko izvenšolskih dejavnosti obiskuješ med delovnim tednom, tj. od ponedeljka do petka (treningi, glasbena šola, verouk ...)? / 2. razred

Graf 8: Prikaz števila izvenšolskih dejavnosti učencev med delovnim tednom, glede na razred.

Izvenšolskih dejavnosti ne obiskuje 17% učencev 4. in 5. razreda ter 26% učencev od 6. do 9. razreda. Eno interesno dejavnost ima 34 % učencev od 6. do 9. razreda in 23% učencev 4. in 5. razreda, po 2 in več interesnih dejavnosti pa imajo v večji večini učenci četrtega in petega razreda. Potrdimo lahko, da so učenci 4. in 5. razredov med tednom vključeni v več izvenšolskih dejavnosti kot starejši učenci. 2 učenca nista odgovorila na anketno vprašanje.

ANKETNO VPRAŠANJE

10. Če si na deveto anketno vprašanje obkrožil/-a odgovor od b do e, napiši, koliko časa posvetiš izvenšolskim dejavnostim **med delovnim tednom**? Seštej ure od ponedeljka do petka in seštevek ur napiši na črto.

Seštevek ur: _____

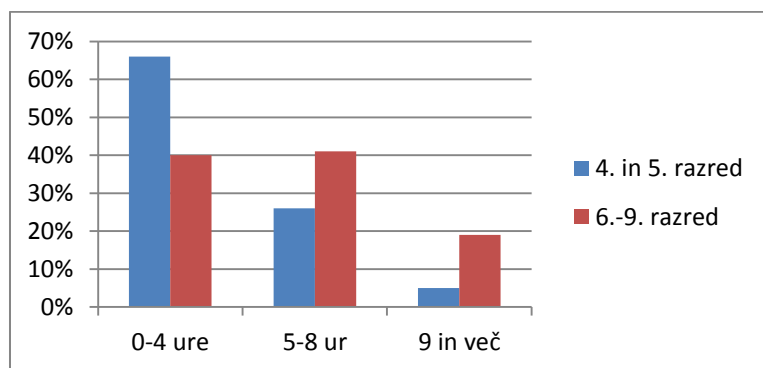
Primerjali sva 2. in 10. anketno vprašanje. Različen zapis ur sva razvrstili v tri kategorije: 1-4 ure, 5-8 ur, 9 ur in več.

10. Čas, ki ga učenci porabijo za izvenšolske dejavnosti med delovnim tednom

	1-4 ure		5-8 ur		9 in več ur		skupaj	skupaj
2. Razred	število	%	število	%	število	%	skupaj	skupaj
4. in 5. razred	40	66%	18	26%	3	5%	61	100%
6.-9. razred	40	40%	41	41%	18	19%	99	100%
skupaj	80	50%	59	37%	21	13%	160	100%

Tabela 12: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo izvenšolskim dejavnostim med delovnim tednom, glede na razred.

10. Koliko časa posvetiš izvenšolskim dejavnostim med delovnim tednom?/2. razred

Graf 9: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo izvenšolskim dejavnostim med delovnim tednom, glede na razred.

Odgovori anketiranih kažejo, da učenci od 1. do 4. razreda namenijo izvenšolskim dejavnostim v največji meri 1-4 ure na teden; večji obseg ur treningov na teden pa imajo učenci od 6. do 9. razreda. Na vprašanje ni odgovorilo 16 učencev, ki obiskujejo izvenšolske dejavnosti.

Povzameva lahko, da večina mlajših učencev posveti pisanju domačih nalog med delovnim tednom manj časa kot starejši učenci, za spoznanje manj časa tudi učenju; nekoliko več časa porabi za domača opravila; je vključena v večje število interesnih dejavnosti, a zanje porabi manj časa kot skupina starejših učencev.

ANKETNO VPRAŠANJE

13. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge **med vikendom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

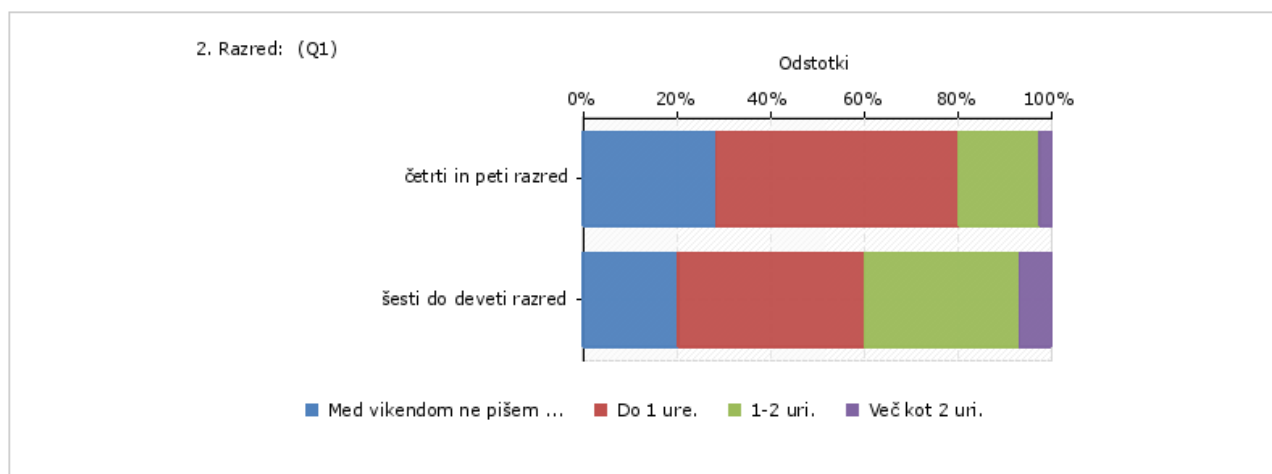
- a) Med vikendom ne pišem domače naloge.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 uri.
- d) Več kot 2 uri.

Primerjali sva 2. in 13. anketno vprašanje.

		13. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge med vikendom?				
		Med vikendom ne pišem domače naloge.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
2. Razred	Četrty in peti razred	23	42	14	2	81
		28,40%	51,85%	17,28%	2,47%	100,00%
	šesti do deveti razred	27	53	44	9	133
		20,30%	39,85%	33,08%	6,77%	100,00%
	Skupaj	50	95	58	11	214
		23,36%	44,39%	27,10%	5,14%	100,00%

Tabela 13: Čas pisanja domačih nalog anketiranih učencev med vikendom glede na razred

13. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge med vikendom? / 2. razred

Graf 10: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo domačim nalogam med vikendom glede na razred

Anketiranje je pokazalo, da slaba tretjina učencev 4. in 5. razredov med vikendom ne piše domače naloge, takih učencev 6.-9. razreda pa je petina. Polovica učencev 4. in 5. razreda in 40 % učencev 6. do 9. razreda piše nalogo do ene ure, Več kot 1 uro piše nalogo približno petina učencev 4. In 5. razreda ter 40 % učencev šestega do devetega razreda. Med vikendom posvetijo pisanju domače naloge več časa učenci od 6. do 9.razreda. 5 učencev n odgovorilo na anketno vprašanje.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

ANKETNO VPRAŠANJE

14 .Koliko časa posvetiš učenju **med vikendom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

a)Med vikendom se ne učim.

b)Do 1 ure.

c)1-2 uri.

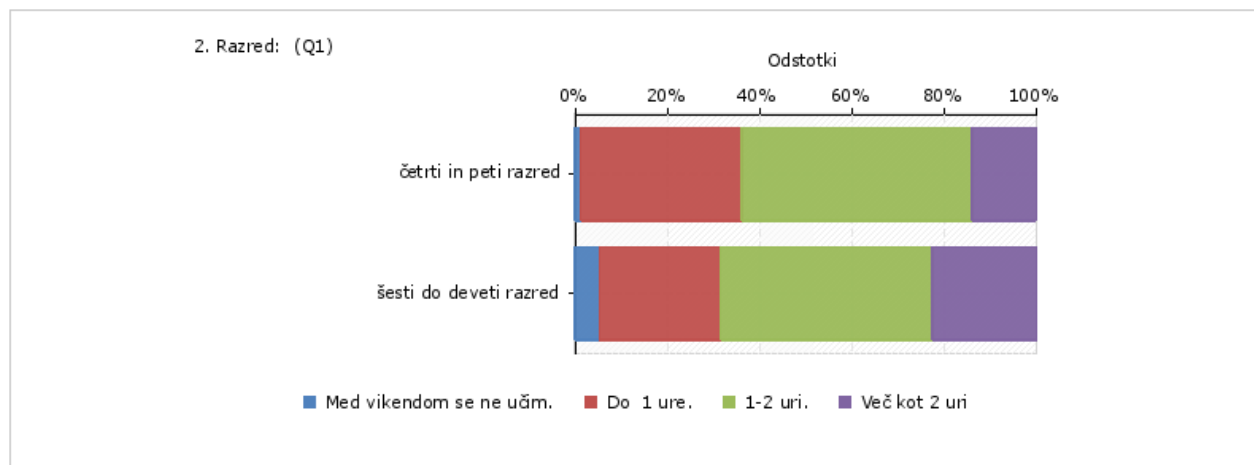
d)Več kot 2 uri.

Primerjali sva 2. In 14. anketno vprašanje.

		14. Koliko časa posvetiš učenju med vikendom?				
		Med vikendom se ne učim.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri	Skupaj
2. razred	četrty in peti razred	1	28	40	11	80
		1,25%	35,00%	50,00%	13,75%	100,00%
	šesti do deveti razred	7	35	61	30	133
		5,26%	26,32%	45,86%	22,56%	100,00%
	Skupaj	8	63	101	41	213
		3,76%	29,58%	47,42%	19,25%	100,00%

Tabela 14: Čas učenja anketiranih učencev med vikendom glede na razred

14. Koliko časa posvetiš učenju med vikendom?/ 2. razred

Graf 11: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo učenju med vikendom glede na razred

Med vikendom se ne uči 1% učencev četrtega in petega razreda in 5% učencev od 6. do 9. razreda. Do 1 ure se med vikendom uči 35 % četrto- in petošolcev ter 26 procentov starejših učencev. Eno do dve uri se uči polovica mlajših učencev in 46% starejših, več kot 2 uri pa se uči 14% četrto-in petošolcev in 23% učencev od 6. do 9. razreda. Opaziti je, da se več mlajših učencev uči med vikendom; da se jih več uči do 2 uri, medtem ko se več starejših učencev uči nad dve uri. 6 učencev ni odgovorilo na anketno vprašanje.

ANKETNO VPRAŠANJE

16. Koliko časa povprečno porabiš za opravljanje domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) **med vikendom**? (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom).

a) Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.

b) Do 1 ure.

c) 1-2 uri.

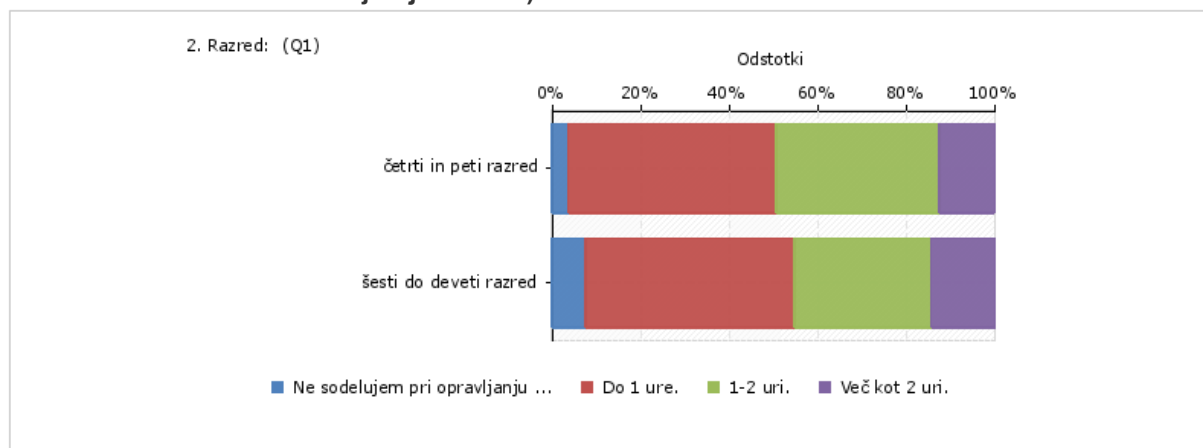
d) Več kot 2 uri.

Primerjali sva 2. in 16. anketno vprašanje.

		16. Koliko časa povprečno porabiš za opravljanje domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med vikendom?				
		Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
2. Razred	Četrty in peti razred	3	38	30	10	81
		3,70%	46,91%	37,04%	12,35%	100,00%
	šesti do deveti razred	10	63	41	19	133
		7,52%	47,37%	30,83%	14,29%	100,00%
	Skupaj	13	101	71	29	214
		6,07%	47,20%	33,18%	13,55%	100,00%

Tabela 15: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih učencev med vikendom glede na razred

16. Koliko časa povprečno porabiš za opravljanje domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med vikendom?/2. razred

Graf 12: Prikaz časa, ki ga anketirani učenci posvetijo opravljanju domačih opravil, med vikendom glede na razred.

Med vikendom ne sodeluje pri opravljanju domačih opravil 4% učencev 4. in 5. razreda ter 8 % učencev od 6. do 9. razreda. Do ene ure med vikendom pomaga staršem večina anketiranih mlajših in starejših učencev (okoli 47%), nekoliko več četrtošolcev in petošolcev nudi pomoč doma med eno in dvema urama (37% : 31%); število tistih, ki pri opravih sodelujejo več kot dve uri, pa se giba med 12% (4. in 5. razred) ter 14 % (6.-9. razred). Na anketno vprašanje ni odgovorilo 5 anketiranih

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

učencev. Pri opravljanju domačih opravil v večji meri sodelujejo mlajši učenci, v času opravljanja domačih opravil pa ni bistvenih razlik.

ANKETNO VPRAŠANJE

15. Koliko časa povprečno posvetiš izvenšolskim dejavnostim (glasbena šola, treningi, verouk ...) **med vikendom?** Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

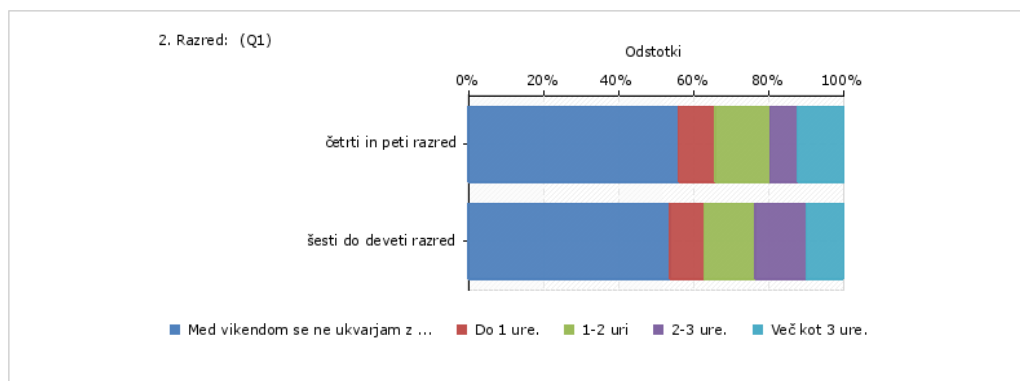
- a) Med vikendom se ne ukvarjam z izvenšolskimi dejavnostmi.
- b) do 1 ure.
- c) 1-2 uri.
- d) 2 -3 ure.
- e) Več kot 3 ure.

Primerjali sva 2. in 15. anketno vprašanje

2. Razred: / 15. Koliko časa povprečno posvetiš izvenšolskim dejavnostim (glasbena šola, treningi, verouk ...) med vikendom?

		16. Koliko časa povprečno posvetiš izvenšolskim dejavnostim (glasbena šola, treningi, verouk ...) med vikendom?					
		Med vikendom se ne ukvarjam z izvenšolskimi dejavnostmi.	Do 1 ure.	1-2 uri	2-3 ure.	Več kot 3 ure.	Skupaj
2. Razred	Četrty in peti razred	46	8	12	6	10	82
		56,10%	9,76%	14,63%	7,32%	12,20%	100,00%
	šesti do deveti razred	71	12	18	18	13	132
		53,79%	9,09%	13,64%	13,64%	9,85%	100,00%
	Skupaj	117	20	30	24	23	214
		54,67%	9,35%	14,02%	11,21%	10,75%	100,00%

Tabela 16: Čas izvenšolskih dejavnosti anketiranih učencev med vikendom glede na razred

Graf 13: Čas izvenšolskih dejavnosti anketiranih učencev med vikendom glede na razred

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Večina anketiranih učencev se med vikendom ne ukvarja z izvenšolskimi dejavnostmi; učenci, ki se z njimi ukvarjajo pa so ne glede na starost približno enakomerno porazdeljeni glede na čas, ki ga namenijo zunajšolskim dejavnostim. 5 učencev ni odgovorilo na anketno vprašanje. Več četrto- in petošolcev se z izvenšolskimi dejavnostmi čez vikend ukvarja v času do ene ure, med 1-2 uri ter več kot 3 ure, učenci med 6. in 9. razredom pa v večjem številu zanje porabijo 2-3 ure med vikendom.

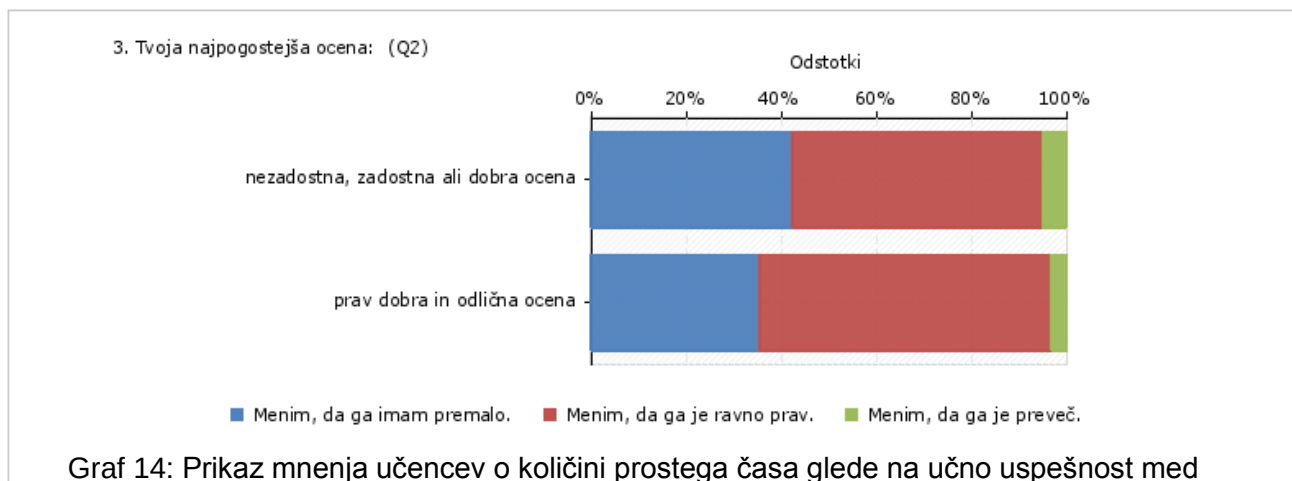
3. HIPOTEZA: Učno bolj uspešni učenci v večji meri menijo, da imajo manj časa za prosti čas kot učno manj uspešni učenci med delovnim tednom in vikendom.

Anketnih vprašanj ne bova navajali, saj so identična kot pri HIPOTEZI 2, spremenila pa se je neodvisna spremenljivka, saj takrat z vsemi anketnimi vprašanji primerjamo anketno vprašanje številka 3 (najpogostejša ocena anketiranih učencev). Primerjali sva 3. in 19. anketno vprašanje in 3. ter 20. anketno vprašanje.

		19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?			Skupaj
		Menim, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Menim, da ga je preveč.	
3. Tvoja najpogostejša ocena:	nezadostna, zadostna ali dobra ocena	25	31	3	59
		42,37%	52,54%	5,08%	100,00%
	prav dobra in odlična ocena	55	95	5	155
		35,48%	61,29%	3,23%	100,00%
	Skupaj	80	126	8	214
		37,38%	58,88%	3,74%	100,00%

Tabela 17: Mnenja učencev o količini prostega časa glede na učno uspešnost med delovnim tednom glede na učni uspeh

19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?/ 3. učna uspešnost

Graf 14: Prikaz mnenja učencev o količini prostega časa glede na učno uspešnost med delovnim tednom.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Analiza kaže, da večina anketiranih učencev ne glede na učni uspeh meni, da ima prostega časa ravno prav. V nekoliko večjem procentu tako menijo učenci, ki so učno bolj uspešni, medtem ko učno manj uspešni v večjem odstotku menijo, da imajo prostega časa premalo ali pa preveč. Na anketno vprašanje ni odgovorilo 5 učencev.

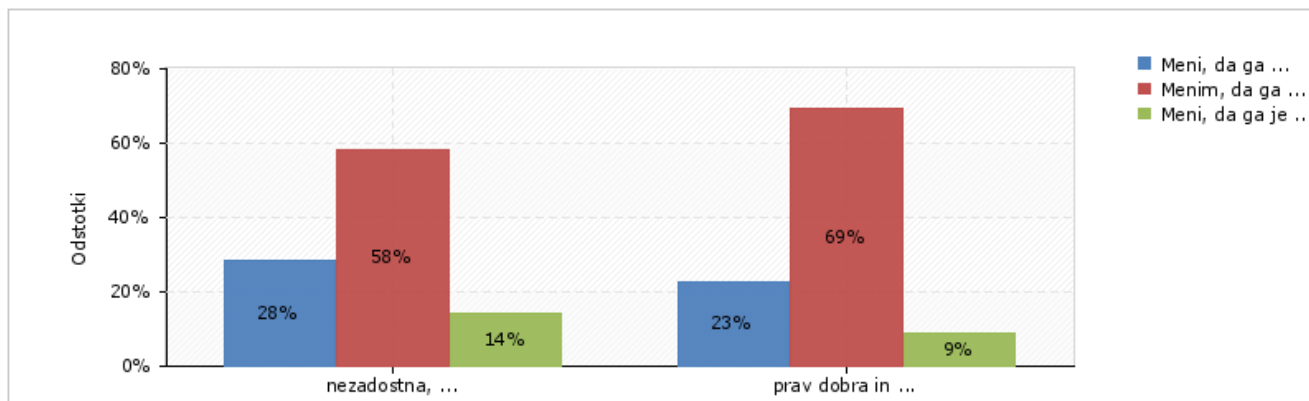
Zanimava prvi del svoje 3. hipoteze, ki pravi, da učno bolj uspešni učenci v večji meri menijo, da imajo manj prostega časa med delovnim tednom kot učno manj uspešni.

Primerjali sva 3. in 20. anketno vprašanje.

		20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?			Skupaj
		Meni, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Meni, da ga je preveč.	
3. Tvoja najpogostejša ocena	nezadostna, zadostna ali dobra ocena	16	33	8	57
		28,07%	57,89%	14,04%	100,00%
	prav dobra in odlična ocena	34	104	13	151
		22,52%	68,87%	8,61%	100,00%
	Skupaj	50	137	21	208
		24,04%	65,87%	10,10%	100,00%

Tabela 18: Mnenja učencev o količini prostega časa med vikendom glede na učno uspešnost

20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?/ 3. Tvoja najpogostejša ocena

Graf 15: Prikaz mnenja učencev o količini prostega časa med vikendom glede na učno uspešnost

Tudi raziskava količine prostega časa med vikendom kaže, da večina anketiranih ne glede na učni uspeh meni, da ima prostega časa ravno prav, pri čemer je v tej postavki najti večji odstotek učno bolj uspešnih učencev. Le-ti v manjšem odstotku menijo, da imajo premalo prostega časa kot učno manj uspešni učenci. Učno manj uspešni učenci z nekaj odstotki več menijo, da imajo preveč prostega časa. Na anketno vprašanje ni odgovorilo 11 vprašanih.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Zanimava drugi del svoje tretje hipoteze, ki pravi, da učno bolj uspešni učenci v večjem številu menijo, da imajo med vikendom manj prostega časa kot učno manj uspešni.

UTEMELJITEV HIPOTEZE 3

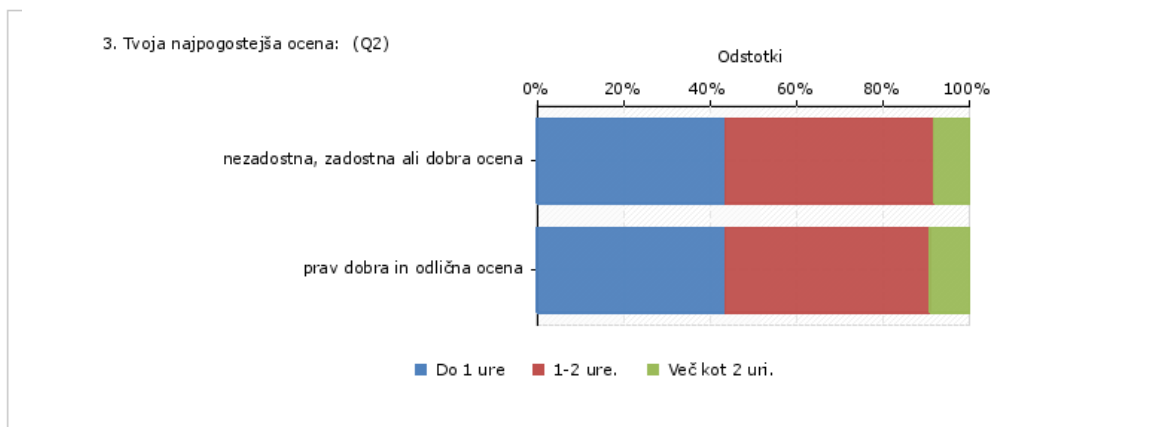
Za pisanje domačih nalog in učenje ter domača opravila učno bolj uspešni učenci porabijo več časa kot učno manj uspešni učenci, več časa pa posvetijo tudi izvenšolskim dejavnostim, kar velja za čas med delovnim tednom in vikendom.

Primerjali sva 3. in 6. anketno vprašanje.

		6. Koliko časa na dan povprečno posvetiš pisanju domače naloge med delovnim tednom?			
		Do 1 ure	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
3. Tvoja najpogostejša ocena:	nezadostna, zadostna ali dobra ocena	27	30	5	62
		43,55%	48,39%	8,06%	100,00%
	prav dobra in odlična ocena	68	74	14	156
		43,59%	47,44%	8,97%	100,00%
	Skupaj	95	104	19	218
		43,58%	47,71%	8,72%	100,00%

Tabela 19: Čas opravljanja domačih nalog anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh

6. Koliko časa na dan povprečno posvetiš pisanju domače naloge med delovnim tednom? / 3. Učna uspešnost

Graf 16: Čas opravljanja domačih nalog anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh

Analiza je pokazala, da ni bistvenih razlik v času pisanja domačih nalog med učno bolj in učno manj uspešnimi učenci. Večina jih piše domačo nalogo od 1 do 2 uri na dan med delovnim tednom. V približno enakem deležu zaznamo tudi učence, ki jo pišejo od do 1 ure. Na vprašanje ni odgovoril en učenec.

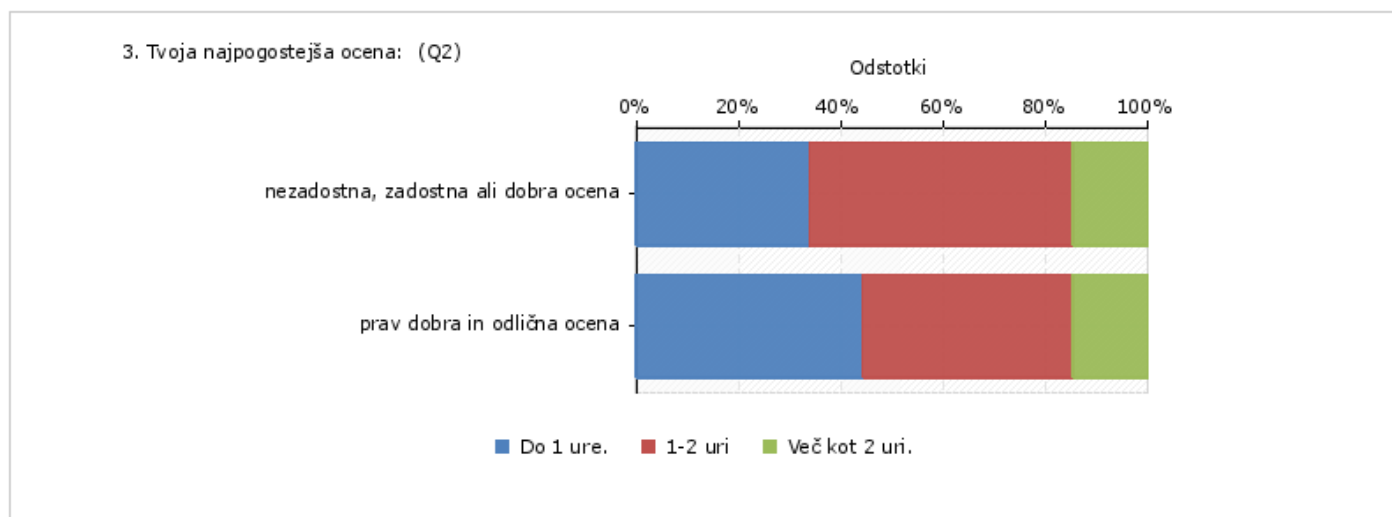
ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Primerjali sva 3. in 7. anketno vprašanje.

		7. Koliko časa na dan povprečno posvetiš učenju med delovnim tednom?			
		Do 1 ure.	1-2 uri	Več kot 2 uri.	Skupaj
3. Tvoja najpogostejša ocena	nezadostna, zadostna ali dobra ocen	21	32	9	62
		33,87%	51,61%	14,52%	100,00%
	prav dobra in odlična ocena	67	62	22	151
		44,37%	41,06%	14,57%	100,00%
	Skupaj	88	94	31	213
		41,31%	44,13%	14,55%	100,00%

Tabela 20: Čas učenja anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh

7. Koliko časa na dan povprečno posvetiš učenju med delovnim tednom?/3. učna uspešnost

Graf 17: Čas učenja anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh

Ugotovili sva, da se največji odstotek učno manj uspešnih učencev uči med 1 do 2 uri na dan med delovnim tednom, učno bolj uspešni učenci pa se v največjem številu učijo do 1 ure dnevno med delovnim tednom. Domneva, da učno bolj uspešni učenci potrebujejo za učenje več časa na dan med delovnim tednom kot učno manj uspešni, ne drži.

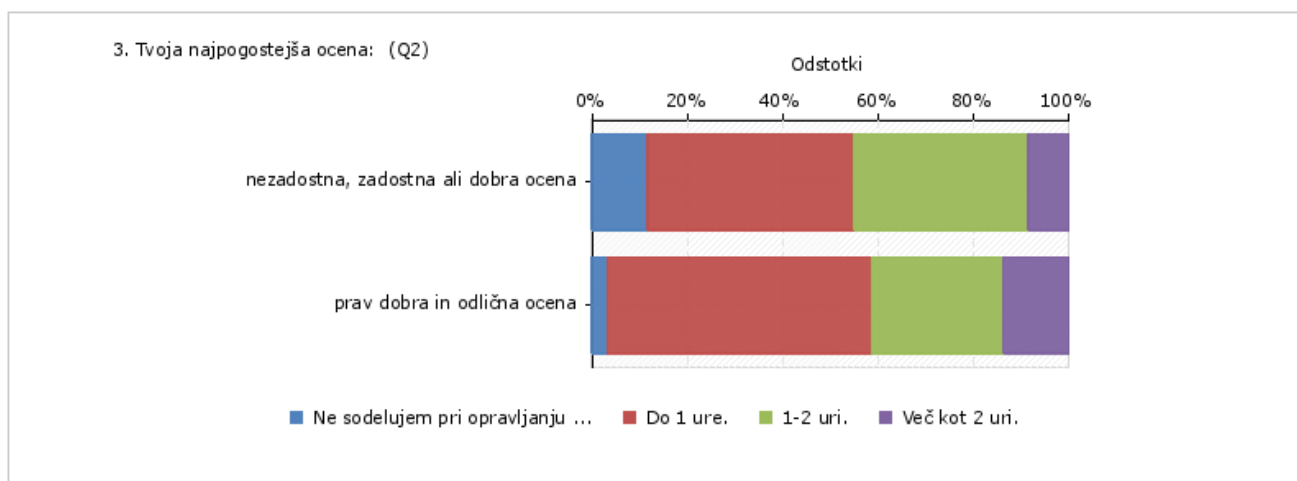
Primerjali sva 3. in 8. anketno vprašanje.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

		8. Koliko časa na dan povprečno posvetiš opravljanju domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med delovnim tednom?				
		Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	
3. Tvoja najpogostejša ocena	nezadostna, zadostna ali dobra ocena	7	26	22	5	60
		11,67%	43,33%	36,67%	8,33%	100,00%
	prav dobra in odlična ocena	5	86	43	21	155
		3,23%	55,48%	27,74%	13,55%	100,00%
	Skupaj	12	112	65	26	215
		5,58%	52,09%	30,23%	12,09%	100,00%

Tabela 21: Čas opravljanja domačih opravil med delovnim tednom glede na učni uspeh

8. Koliko časa na dan povprečno posvetiš opravljanju domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med delovnim tednom? / 3. Učna uspešnost

Graf 18: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh

Največji odstotek vprašanih sodeluje pri domačih opravilih med tednom do 1 ure dnevno ne glede na učno uspešnost vprašanih. Pri domačih opravilih sodeluje večji odstotek učencev z nižjim učnim uspehom, večji pa je tudi odstotek tistih učno manj uspešnih, ki pomagajo od ene do 2 uri n dan med delovnim tednom, učno bolj uspešni učenci pa v večjem odstotku pomagajo staršem več kot 2 uri dnevno. Na vprašanje niso odgovorili 4 učenci. Anketa ne potrjuje domneve, da učno uspešni učenci v večji meri sodelujejo pri domačih opravilih na dan med tednom.

Primerjali sva 3. in 10. anketno vprašanje.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

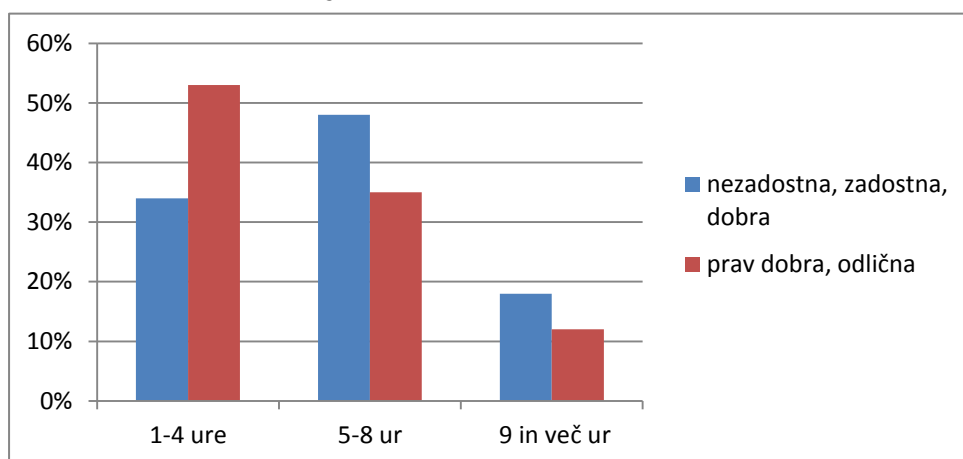
Učni uspeh in ure izvenšolskih dejavnosti med delovnim tednom

3. in 10. vprašanje

	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%
učni uspeh / čas	1-4 ure	1-4 ure	5-8 ur	5-8 ur	9 in več	9 in več	skupaj	skupaj
nezadostna, zadostna, dobra	10	34	14	48	5	18	29	19
prav dobra, odlična	66	53	44	35	15	12	125	81
skupaj	76	49	58	38	20	13	154	100

Tabela 22: čas izvenšolskih dejavnosti med delovnim tednom glede na učni uspeh

10. Čas izvenšolskih dejavnosti anketiranih/ 3. Učna uspešnost

Graf 19: Čas izvenšolskih dejavnosti anketiranih učencev med delovnim tednom glede na učni uspeh

Največ učencev s slabšim učenim uspehom posveti izvenšolskim dejavnostim 5-8 ur tedensko, učno uspešnejši učenci pa so najpogosteje vključeni v izvenšolske dejavnosti v času od 1 do 4 ur tedensko. Zanikati morava svoje mnenje, da večina učno uspešnih učencev več časa med delovnim tednom posveča izvenšolskim dejavnostim.

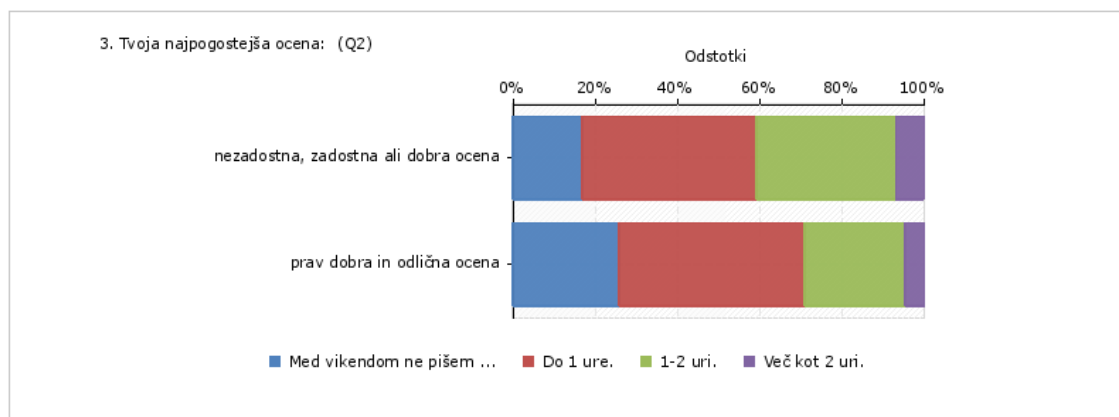
Primerja sva odgovore na 3. in 13. anketno vprašanje

		13. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge med vikendom?				
3. Tvoja najpogostejša ocena	nezadostna, zadostna ali dobra ocena	Med vikendom ne pišem domače naloge.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
		10	25	20	4	59
		16,95%	42,37%	33,90%	6,78%	100,00%
	prav dobra in odlična ocena	40	70	38	7	155
		25,81%	45,16%	24,52%	4,52%	100,00%
	Skupaj	50	95	58	11	214
		23,36%	44,39%	27,10%	5,14%	100,00%

Tabela 23: čas pisanja domačih nalog med vikendom glede na učni uspeh

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

13. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge med vikendom?/ 3. Učna uspešnost

Graf 20: Čas pisanja domačih nalog anketiranih učencev med vikendom glede na učni uspeh

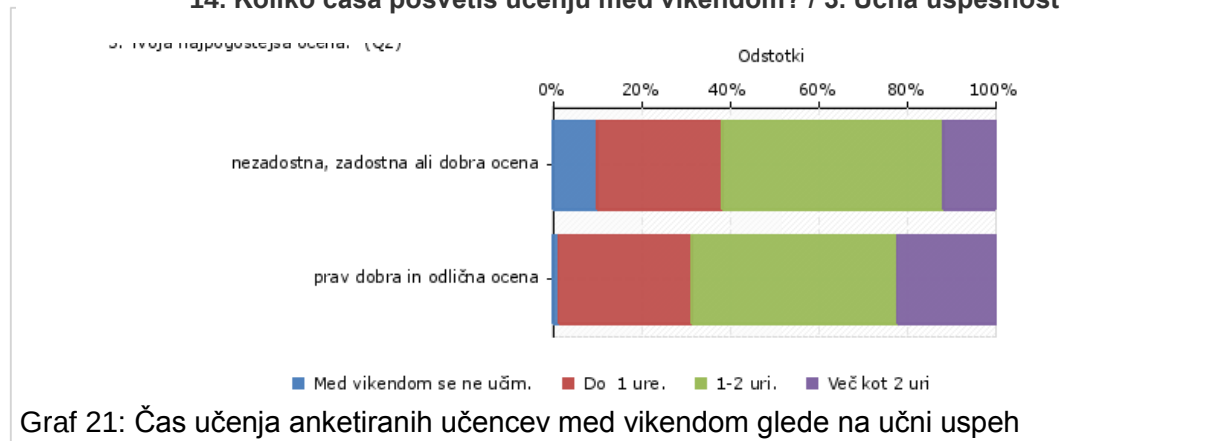
Večina učencev ne glede na učno uspešnost piše domačo nalogo med vikendom do ene ure, v nasprotju s pričakovanji pa učno manj uspešni učenci v večjem številu pišejo domačo nalogo kot učno bolj uspešni; prav tako pa za pisanje le-te v večji meri porabijo več časa kot učno bolj uspešni. Zanikati morava domnevo, da učno bolj uspešni učenci med vikendom v večjem številu več časa posvetijo domačim nalogam. Na anketno vprašanje ni odgovorilo 5 učencev.

Primerjali sva 3. in 14. anketno vprašanje

		14. Koliko časa posvetiš učenju med vikendom?				
		Med vikendom se ne učim.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri	
3. Tvoja najpogostejša ocena	nezadostna, zadostna ali dobra ocena	6	17	30	7	60
		10,00%	28,33%	50,00%	11,67%	100,00%
	prav dobra in odlična ocena	2	46	71	34	153
		1,31%	30,07%	46,41%	22,22%	100,00%
	Skupaj	8	63	101	41	213
		3,76%	29,58%	47,42%	19,25%	100,00%

Tabela 24: čas učenja anketiranih med vikendom glede na učni uspeh

14. Koliko časa posvetiš učenju med vikendom? / 3. Učna uspešnost

Graf 21: Čas učenja anketiranih učencev med vikendom glede na učni uspeh

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

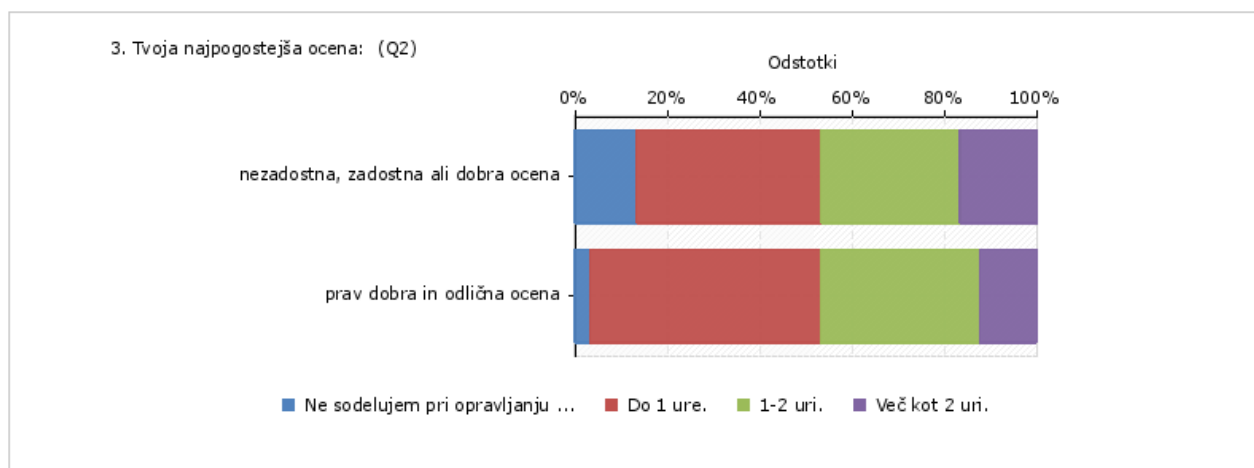
Večina vprašanih učencev se ne glede na učni uspeh uči v največji meri od 1 do 2 uri med vikendom; uči se višji odstotek učencev z nižjim učnim uspehom; med tistimi, ki se učijo, pa je opaziti večji odstotek učencev z boljšim učnim uspehom, ki učenju posvečajo več kot dve uri. Čas, ki ga večina učencev posveča učenju ne kaže bistvenih razlik med učno manj in bolj uspešnimi učenci.

Primerjali sva 3. in 16. anketno vprašanje.

		16. Koliko časa povprečno porabiš za opravljanje domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med vikendom?				
		Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
3. Tvoja najpogostejša ocena	nezadostna, zadostna ali dobra ocena	8	24	18	10	60
		13,33%	40,00%	30,00%	16,67%	100,00%
	Prav dobra in odlična ocena	5	77	53	19	154
		3,25%	50,00%	34,42%	12,34%	100,00%
	Skupaj	13	101	71	29	214
		6,07%	47,20%	33,18%	13,55%	100,00%

Tabela 25: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih glede na učni uspeh

16. Koliko časa povprečno porabiš za opravljanje domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med vikendom? / 3. Učna uspešnost

Graf 22: Čas opravljanja domačih opravil anketiranih učencev med vikendom glede na učni uspeh

Ne glede na učni uspeh večina učencev sodeluje pri opravljanju domačih opravil med vikendom do 1 ure; pri opravljanju domačih opravil sodeluje več učno uspešnih učencev kot učencev z nižjim učnim uspehom, večji pa je odstotek učno manj uspešnih učencev, ki doma pomagajo več kot 2 uri. Večji odstotek učno bolj uspešnih

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

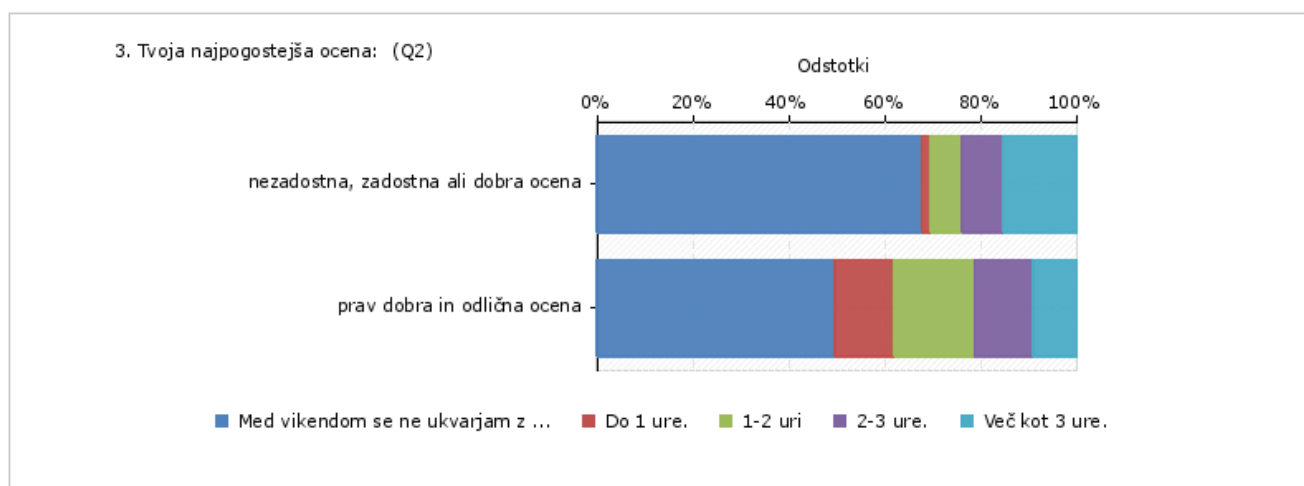
učencev nudi pomoč pri domačih opravilih do 1 ure in od 1 do 2 uri. Večina učno uspešnih učencev več časa posveti domačim opravilom kot učno manj uspešni.

Primerjali sva 3. in 15. anketno vprašanje.

		15. Koliko časa povprečno posvetiš izvenšolskim dejavnostim (glasbena šola, treningi, verouk ...) med vikendom?					
		Med vikendom se ne ukvarjam z izvenšolskimi dejavnostmi.	Do 1 ure.	1-2 uri.	2-3 ure.	Več kot 3 ure.	Skupaj
3. Tvoja najpogostejša ocena:	nezadostna, zadostna ali dobra ocena	40	1	4	5	9	59
		67,80%	1,69%	6,78%	8,47%	15,25%	100,00%
	prav dobra in odlična ocena	77	19	26	19	14	155
		49,68%	12,26%	16,77%	12,26%	9,03%	100,00%
	Skupaj	117	20	30	24	23	214
		54,67%	9,35%	14,02%	11,21%	10,75%	100,00%

Tabela 26: čas izvenšolskih dejavnosti anketiranih glede na učni uspeh med vikendom

15. Koliko časa povprečno posvetiš izvenšolskim dejavnostim (glasbena šola, treningi, verouk ...) med vikendom? / 3. Učna uspešnost

Graf 23: Čas posvečanja izvenšolskim dejavnostim anketiranih učencev med vikendom glede na učni uspeh

Med vikendom se ne glede na učni uspeh z izvenšolskimi dejavnostmi ne ukvarja večina anketiranih učencev; opaziti pa je, da se z izvenšolskimi dejavnostmi med vikendom ukvarja več učno uspešnih učencev. Med tistimi, ki se ukvarjajo z izvenšolskimi dejavnostmi, je več učno uspešnih v postavki do 1 ure, 1-2 uri in 2-3 ure; medtem ko se več kot 3 ure aktivnostim posveti več učno manj uspešnih učencev.

4.HIPOTEZA: Dekleta v večji meri menijo, da imajo manj prostega časa kot fantje med delovnim tednom in vikendom.

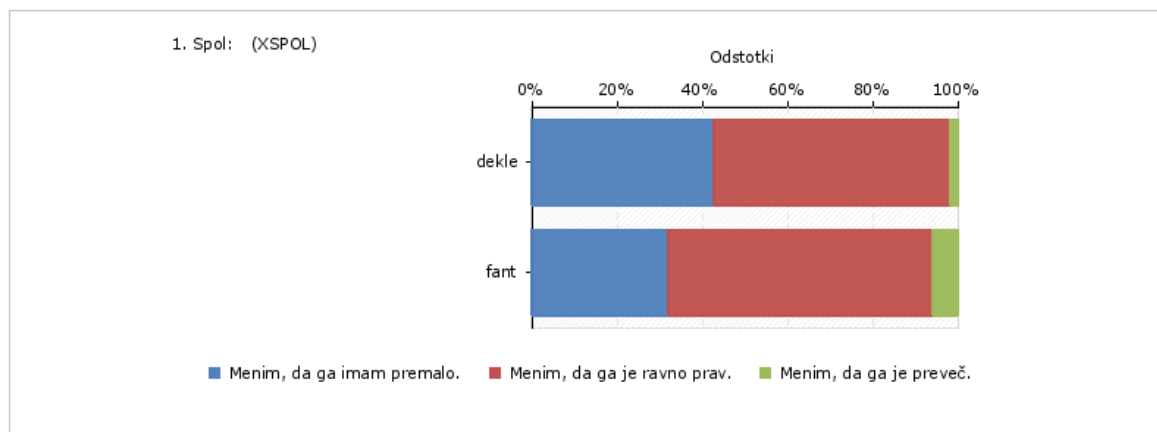
Anketnih vprašanj ne bova navajali, saj so identična kot pri HIPOTEZI 2 in 3, spremenila pa se je neodvisna spremenljivka, saj takrat z vsemi anketnimi vprašanji primerjamo anketno vprašanje številka 1 (spol anketiranih učencev).

Primerjali sva odgovore na 1. in 19. anketno vprašanje ter 1. in 20. anketno vprašanje

		19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?			Skupaj
		Menim, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Menim, da ga je preveč.	
1. Spol:	dekle	47	61	2	110
		42,73%	55,45%	1,82%	100,00%
	fant	33	64	6	103
		32,04%	62,14%	5,83%	100,00%
	Skupaj	80	125	8	213
		37,56%	58,69%	3,76%	100,00%

Tabela 27: Mnenje anketiranih o količini prostega časa med delovnim tednom glede na spol

19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?/ 1.spol

Graf 24: Mnenje anketiranih o količini prostega časa med delovnim tednom glede na spol

Večina anketiranih meni, da ima prostega časa ravno prav ne glede na spol anketiranih. Dekleta pa v večjem odstotku kot fantje menijo, da imajo premalo prostega časa (43% : 32%) in v manjšem odstotku, da ga je preveč (2%: 6%).

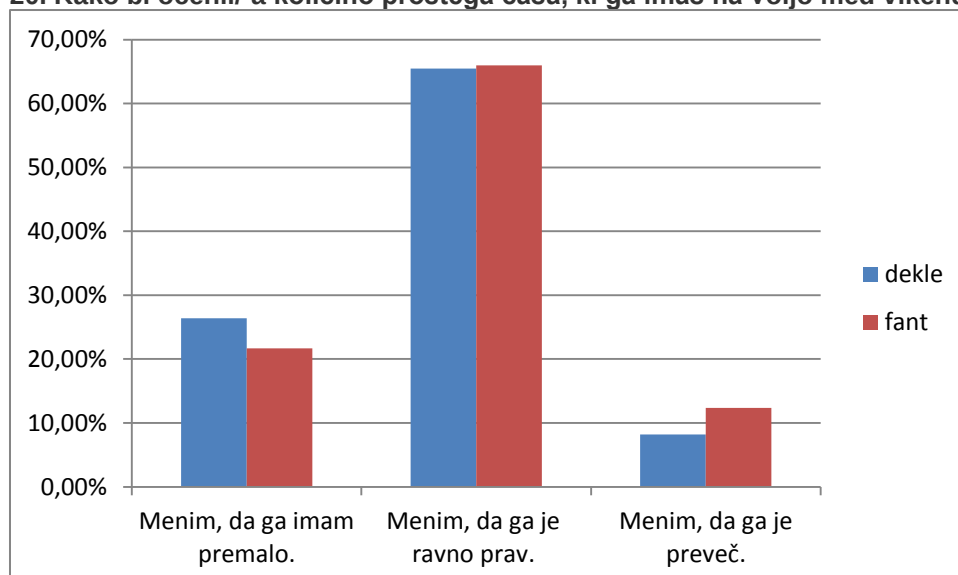
Potrdiva lahko prvi del svoje četrte hipoteze, ki pravi, da dekleta v večjem odstotku menijo, da imajo manj prostega časa kot fantje med delovnim tednom.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

		20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?			
		Meni, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Meni, da ga je preveč.	Skupaj
1. Spol	dekle	29	72	9	110
		26,36%	65,45%	8,18%	100,00%
	fant	21	64	12	97
		21,65%	65,98%	12,37%	100,00%
	Skupaj	50	136	21	207
		24,15%	65,70%	10,14%	100,00%

Tabela 28: Mnenje anketiranih o količini prostega časa med vikendom glede na spol

20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?/ 1. spol

Graf 25: Mnenje anketiranih o količini prostega časa med vikendom glede na spol

Večina anketiranih meni, da ima prostega časa med vikendom ravno prav ne glede na spol, vendar večji odstotek deklet meni, da ima premalo prostega časa (29% : 21%); odstotek, da ga je preveč pa je nižji kot pri fantih (8% : 1%).

Potrdiva drugi del svoje četrte hipoteze, ki pravi, da dekleta v večjem odstotku menijo, da imajo manj prostega časa kot fantje.

UTEMELJITEV HIPOTEZE 4

Za pisanje domačih nalog in učenje ter domača opravila dekleta porabijo več časa kot fantje, več časa pa posvetijo tudi izvenšolskim dejavnostim, kar velja za čas med delovnim tednom in vikendom.

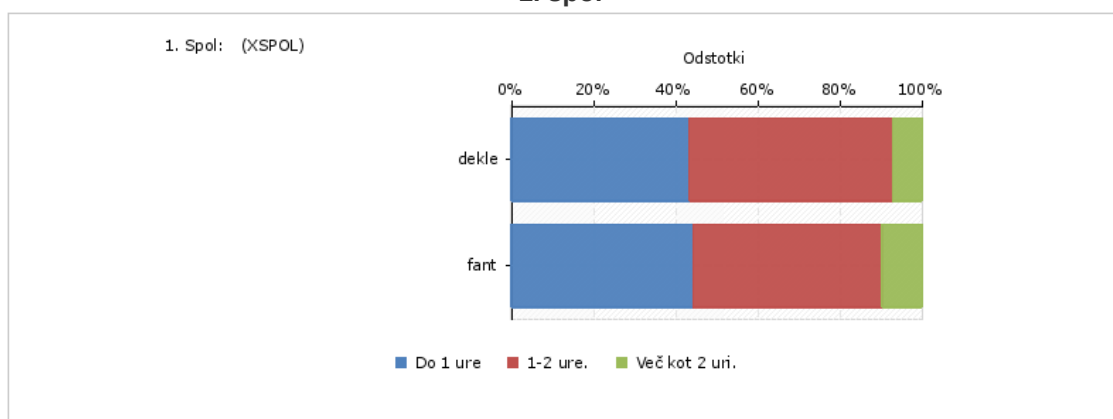
Primerjali sva odgovore na 1. In 6. anketno vprašanje.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

		6. Koliko časa na dan povprečno posvetiš pisanju domače naloge med delovnim tednom?			Skupaj
		Do 1 ure	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	
1. Spol	dekle	49	56	8	113
		43,36%	49,56%	7,08%	100,00%
	fant	46	48	10	104
		44,23%	46,15%	9,62%	100,00%
	Skupaj	95	104	18	217
		43,78%	47,93%	8,29%	100,00%

Tabela 29: Čas za pisanje domačih nalog med tednom glede na spol

6. Koliko časa na dan povprečno posvetiš pisanju domače naloge med delovnim tednom? / 1. spol

Graf 26: Čas pisanja domačih nalog anketiranih učencev med delovnim tednom glede na spol

Večina anketiranih učencev porabi za pisanje domačih nalog od ene do dve uri dnevno med delovnim tednom ne glede na spol. Na drugem mestu je čas do ene ure. Med dekleti in fanti ni opaziti bistvenih razlik v času, ki ga posvečajo domačim nalogam.

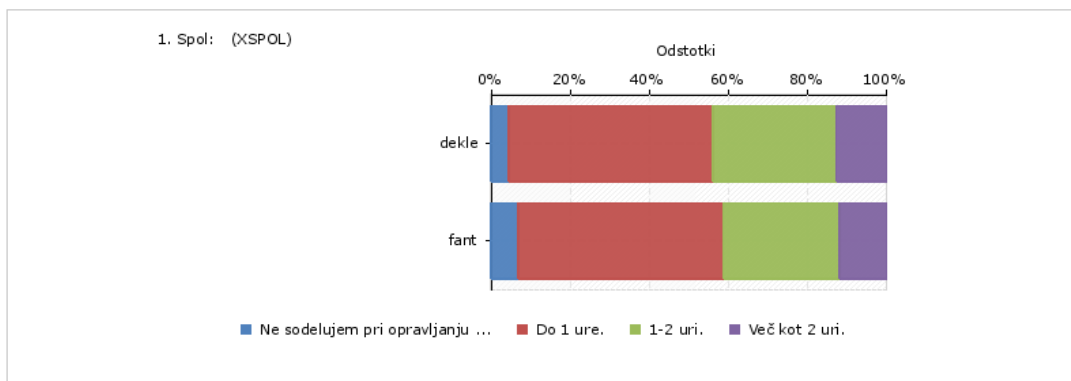
Primerjali sva odgovore na 1. in 7. anketno vprašanje.

		7. Koliko časa na dan povprečno posvetiš učenju med delovnim tednom?			Skupaj
		Do 1 ure.	1-2 uri (2)	Več kot 2 uri. (3)	
1. Spol	dekle	43	48	19	110
		39,09%	43,64%	17,27%	100,00%
	fant	45	45	12	102
		44,12%	44,12%	11,76%	100,00%
	Skupaj	88	93	31	212
		41,51%	43,87%	14,62%	100,00%

Tabela 30: Čas učenja med anketiranimi med delovnim tednom glede na spol

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

7. Koliko časa na dan povprečno posvetiš učenju med delovnim tednom?/ 1. spol

Graf 27: Čas učenja anketiranih učencev med delovnim tednom glede na spol

Večina deklet posveti učenju nekaj več časa kot fantje med delovnim tednom, ne prihaja pa do bistvenih razlik. Fantje se v enakem odstotku učijo do 1 ure in od ene do dveh ur, dekleta pa se v največjem odstotku učijo do 2 uri, višji kot pri fantih pa je tudi odstotek deklet, ki se učijo več kot 2 uri na dan med delovnim tednom.

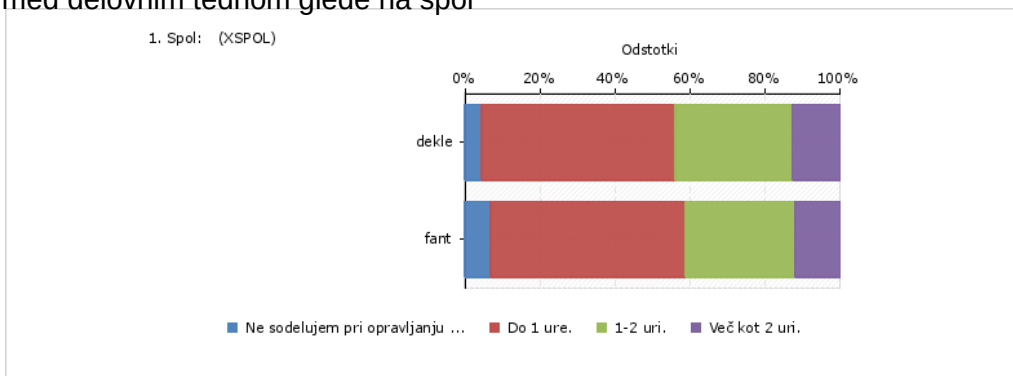
Primerjali sva odgovore na 1. in 8. anketno vprašanje.

		8. Koliko časa na dan povprečno posvetiš opravljanju domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med delovnim tednom?				
		Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
1. Spol:	dekle	5	58	35	14	112
		4,46%	51,79%	31,25%	12,50%	100,00%
	fant	7	53	30	12	102
		6,86%	51,96%	29,41%	11,76%	100,00%
	Skupaj	12	111	65	26	214
		5,61%	51,87%	30,37%	12,15%	100,00%

Tabela 31: Čas, namenjen domačim opravilom, med delovnim tednom glede na spol

8. Koliko časa na dan povprečno posvetiš opravljanju domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med delovnim tednom?/ 1. spol

med delovnim tednom glede na spol

Graf 28: Čas, namenjen domačim opravilom, med delovnim tednom glede na spol

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Večina anketiranih posveti domačim opravilom do ene ure časa na dan med delovnim tednom ne glede na spol. Analiza pokaže malenkostno odstopanje v smislu, da dekleta pogosteje in več časa na dan med delovnim tednom posvetijo domačim opravilom kot fantje.

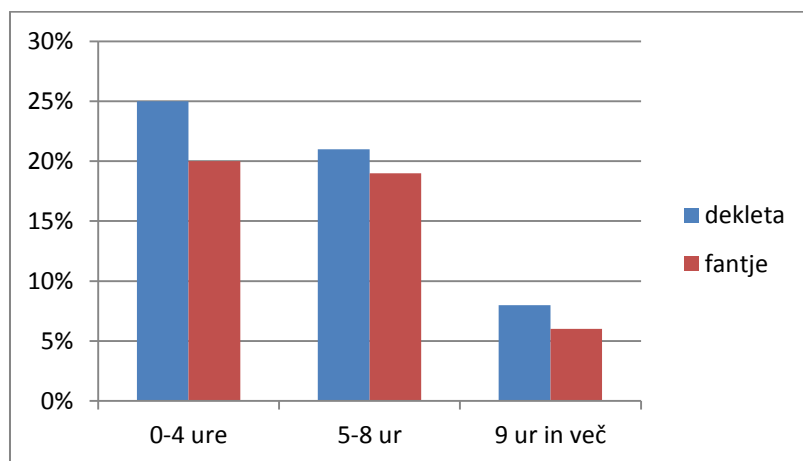
Primerjali sva odgovore na 1. in 10. anketno vprašanje.

Spol in čas izvenšolskih dejavnosti med delovnim tednom

1. in 10. vprašanje	Št.	%	Št.	%	Št.	%	Št.	%
	0-4 ure	0-4 ure	5-8 ur	5-8ur	9 ur in več	9 ur in več	skupaj	skupaj
dekleta	39	25%	32	21%	12	8%	83	55%
fantje	31	20%	30	19%	10	6%	71	45%
skupaj	70	45%	62	41%	22	14%	154	100%

Tabela 32: Čas, namenjen izvenšolskim dejavnostim, med delovnim tednom glede na spol

10. Čas, posvečen izvenšolskim dejavnostim/ 1. spol

Graf 29: Čas, posvečen izvenšolskim dejavnostim, med delovnim tednom glede na spol

Na anketno vprašanje je odgovorilo 154 učencev. Med vsemi anketiranimi, ki so odgovorili na anketno vprašanje, prevladuje odstotek deklet, ki v večji meri in več časa posvetijo izvenšolskim dejavnostim.

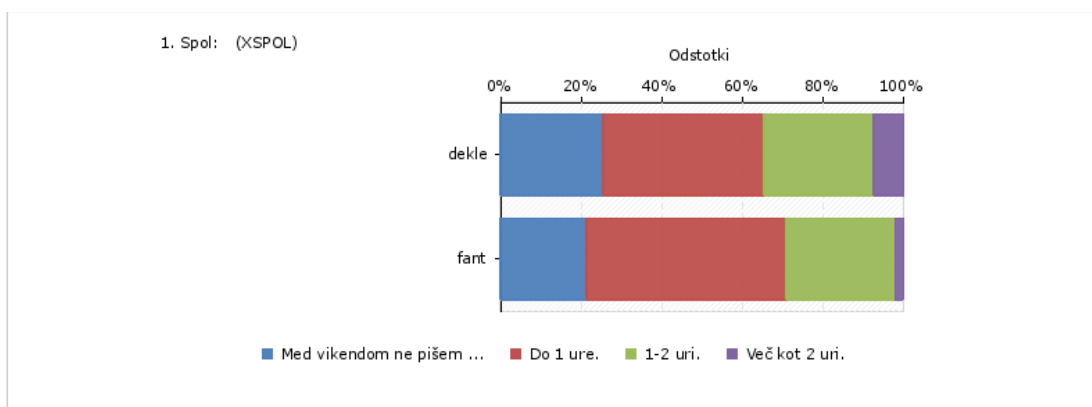
Primerjali sva odgovore na 1. in 13. anketno vprašanje

		13. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge med vikendom?				
		Med vikendom ne pišem domače naloge.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
1. Spol	dekle	28	44	30	8	110
		25,45%	40,00%	27,27%	7,27%	100,00%
	fant	22	51	28	2	103
		21,36%	49,51%	27,18%	1,94%	100,00%
	Skupaj	50	95	58	10	213
		23,47%	44,60%	27,23%	4,69%	100,00%

Tabela 33: Čas za domače naloge med vikendom glede na spol

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

13. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge med vikendom? / 1. spol

Graf 30: Čas za domače naloge med vikendom glede na spol

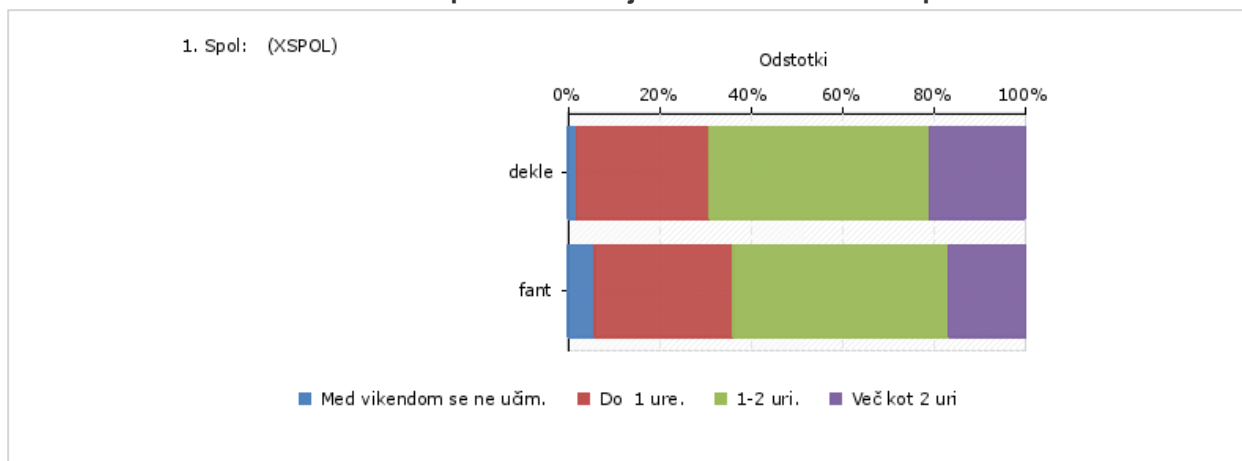
Ne glede na spol večina anketiranih piše domačo nalogo do ene ure čez vikend; večji odstotek deklet kot fantov ne piše domače naloge; med tistimi, ki jo pišejo, pa večji odstotek fantov piše domačo nalogo do 1 ure, medtem ko večji odstotek deklet piše nalogo več kot dve uri. Čas pisanja domačih nalog ne kaže bistvenih razlik med dekleti in fanti.

Primerjali sva odgovore na 1. in 14. anketno vprašanje

		14. Koliko časa posvetiš učenju med vikendom?				
		Med vikendom se ne učim.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri	Skupaj
1. Spol:	dekle	2	32	53	23	110
		1,82%	29,09%	48,18%	20,91%	100,00%
	fant	6	31	48	17	102
		5,88%	30,39%	47,06%	16,67%	100,00%
	Skupaj	8	63	101	40	212
		3,77%	29,72%	47,64%	18,87%	100,00%

Tabela 34: Čas za učenje med vikendom glede na spol

14. Koliko časa posvetiš učenju med vikendom?/ 1. spol

Graf 31: Čas za učenje med vikendom glede na spol

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

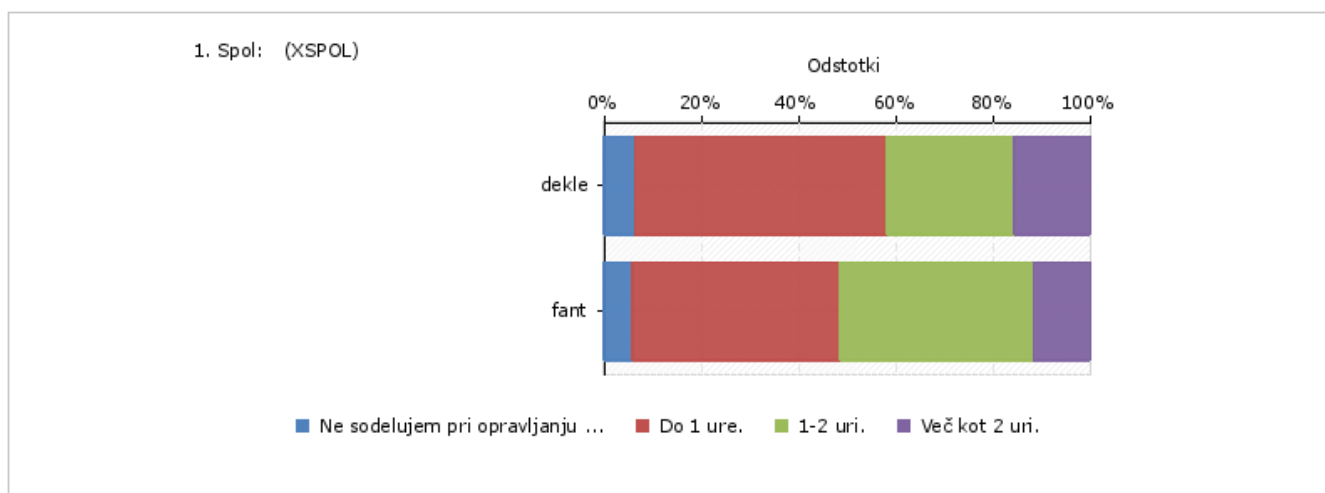
Ne glede na spol se med vikendom uči največji odstotek anketiranih med 1-2 urama. Uči se večji odstotek deklet, ki za učenje med vikendom porabi več časa kot fantje.

Primerjali sva odgovore na 1. in 16. anketno vprašanje.

		16. Koliko časa povprečno porabiš za opravljanje domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med vikendom?				
		Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.	Do 1 ure.	1-2 uri.	Več kot 2 uri.	Skupaj
1. Spol:	dekle	7	57	29	17	110
		6,36%	51,82%	26,36%	15,45%	100,00%
	fant	6	44	41	12	103
		5,83%	42,72%	39,81%	11,65%	100,00%
	Skupaj	13	101	70	29	213
		6,10%	47,42%	32,86%	13,62%	100,00%

Tabela 35: Čas za domača opravila med vikendom glede na spol

16. Koliko časa povprečno porabiš za opravljanje domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) med vikendom? / 1. Spol

Graf 32: Čas za domača opravila glede na spol

Ne glede na spol največ anketiranih posveča domačim opravilom do ene ure časa med vikendom. Večji odstotek fantov kot deklet opravlja domača opravila v času med eno in dvema urama. Višji odstotek deklet kot fantov pa v času do ene ure ali več kot dve uri na vikend. Med dekleti in fanti ni opaziti bistvenih razlik v smislu časa opravljanja domačih opravil.

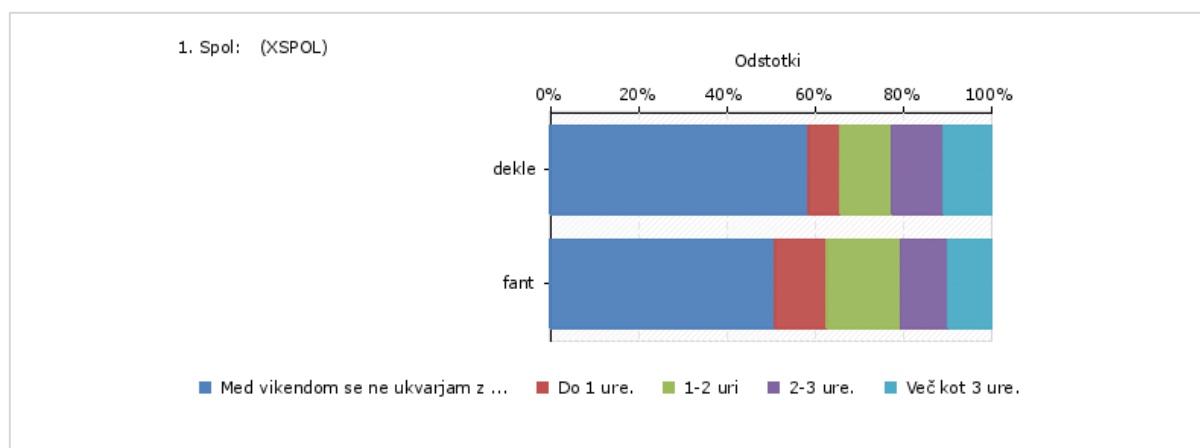
Primerjali sva odgovore na 1. in 15. anketno vprašanje.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

		15. Koliko časa povprečno posvetiš izvenšolskim dejavnostim (glasbena šola, treningi, verouk ...) med vikendom?					
		Med vikendom se ne ukvarjam z izvenšolskimi dejavnostmi.	Do 1 ure.	1-2 uri	2-3 ure.	Več kot 3 ure.	Skupaj
1. Spol	dekle	65	8	13	13	12	111
		58,56%	7,21%	11,71%	11,71%	10,81%	100,00%
	fant	52	12	17	11	10	102
		50,98%	11,76%	16,67%	10,78%	9,80%	100,00%
	Skupaj	117	20	30	24	22	213
		54,93%	9,39%	14,08%	11,27%	10,33%	100,00%

Tabela 36: Čas za izvenšolske dejavnosti med vikendom glede na spol

15. Koliko časa povprečno posvetiš izvenšolskim dejavnostim (glasbena šola, treningi, verouk ...) med vikendom? / 1. spol

Graf 33: Čas za izvenšolske dejavnosti med vikendom glede na spol

Ne glede na spol se večina anketiranih med vikendom ne udeležuje izvenšolskih dejavnosti, v večjem odstotku pa se jih udeležujejo dekleta kot fantje. Tisti fantje, ki so vanje vključeni, jim v višjem odstotku kot vključena dekleta namenijo do ene ure časa ali čas med 1-2 urama, nekoliko višji pa je odstotek deklet, ki se z izvenšolskimi dejavnostmi ukvarjajo 2-3 ure ali več kot tri ure v primerjavi s fanti.

HIPOTEZA 5: Učenci, ki si načrtujejo svoj čas med delovnim tednom in vikendom, v večji meri menijo, da imajo dovolj prostega časa.

ANKETNO VPRAŠANJE

5. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš v popoldanskem času **med delovnim tednom** ukvarjal/-a, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

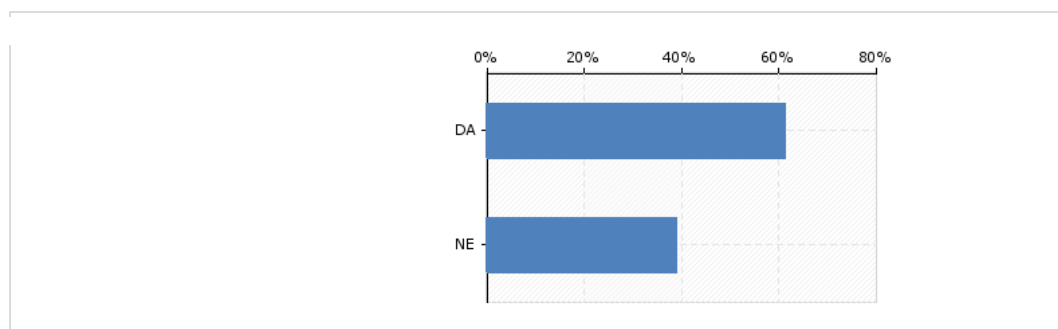
- a) Da.
- b) Ne.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

	Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš v popoldanskem času med delovnim tednom ukvarjal/-a, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje?		
	Odgovori	Število	Odstotek
	1 (DA)	134	61,18%
	2 (NE)	85	39%
Veljavni	Skupaj	219	100%

Tabela 37: Načrtovanje dejavnosti, s katerimi se anketirani v popoldanskem času med delovnim tednom ukvarjajo, in časa, ki ga bodo porabili zanje.

5. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš v popoldanskem času med delovnim tednom ukvarjal/- a, in čas, ki ga boš porabil/- a zanje? (n = 219)

Graf 34: Načrtovanje popoldanskih dejavnosti in časa zanje med delovnim tednom

Večina anketiranih učencev načrtuje dejavnosti in čas zanje v popoldanskem času med tednom. Takih učencev je 61%. 39% anketiranih dejavnosti in časa zanje ne načrtuje.

Za potrditev hipoteze sva primerjali odgovor na 5. in 19. anketno vprašanje.

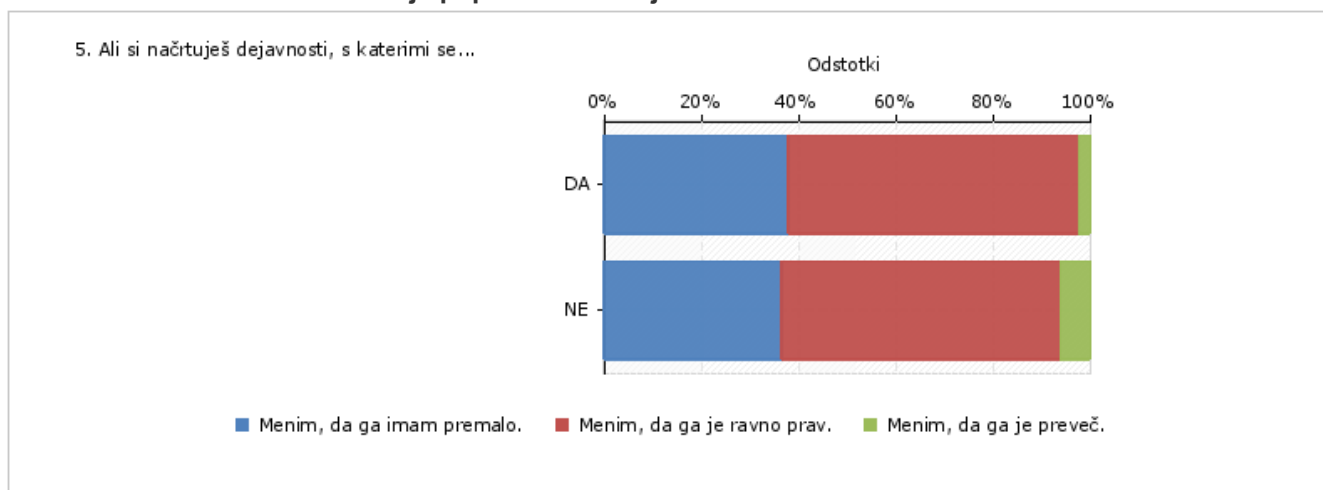
5. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš v popoldanskem času med delovnim tednom ukvarjal/- a, in čas, ki ga boš porabil/- a zanje? / 19. Kako bi ocenil količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?

		19. Kako bi ocenil količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?			Skupaj
		Menim, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Menim, da ga je preveč.	
5. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš v popoldanskem času med delovnim tednom ukvarjal/- a, in čas, ki ga boš porabil/- a zanje?	DA	50	79	3	132
		37,88%	59,85%	2,27%	100,00%
	NE	30	47	5	82
		36,59%	57,32%	6,10%	100,00%
	Skupaj	80	126	8	214
		37,38%	58,88%	3,74%	100,00%

Tabela 38: Ocena količine prostega časa glede na načrtovanje dejavnosti med tednom

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

19. Kako bi ocenil količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?/ 5. Načrtovanje popoldanskih dejavnosti med tednom

Graf 35: Ocena količine prostega časa glede na načrtovanje dejavnosti in časa zanje med tednom.

Anketirani, ki si načrtujejo popoldanske dejavnosti med tednom in čas, ki ga porabijo zanje, za 1% pogosteje menijo, da imajo prostega časa premalo in za 2 % pogosteje, da ga imajo ravno prav, da ga imajo preveč pa s 6% več menijo učenci, ki si dejavnosti in časa ne načrtujejo.

Zanikava prvi del svoje 5. HIPOTEZE, ki pravi, da učenci, ki si načrtujejo svoje dejavnosti in čas, v večjem odstotku menijo, da imajo več prostega časa kot anketirani, ki tega ne načrtujejo.

ANKETNO VPRAŠANJE

12. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš ukvarjal/-a **med vikendom**, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

a)Da.

b)Ne.

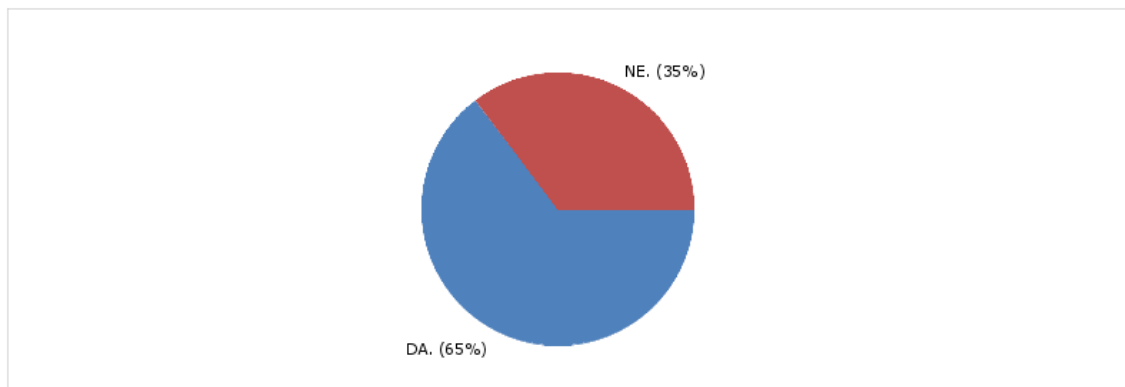
Načrtovanje dejavnosti in časa zanje med vikendom

	Odgovori	Število	%
	1 (DA.)	139	65%
	2 (NE.)	76	35%
Veljavni	Skupaj	215	100%

Tabela 39: Načrtovanja prostega časa in dejavnosti med vikendom

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

12. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš ukvarjal/-a med vikendom, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje? (n = 215)

Graf 36: Načrtovanje dejavnosti in časa zanje med vikendom

Večina anketiranih tudi med vikendom načrtuje dejavnosti, s katerimi se bo ukvarjala, in čas, ki ga bo porabila zanje. Takih je kar 65% anketiranih, medtem ko dejavnosti in časa zanje ne načrtuje 35 % anketiranih. 4 anketirani niso odgovorili na vprašanje.

Za potrditev hipoteze sva primerjali odgovor na 12. in 20. anketno vprašanje.

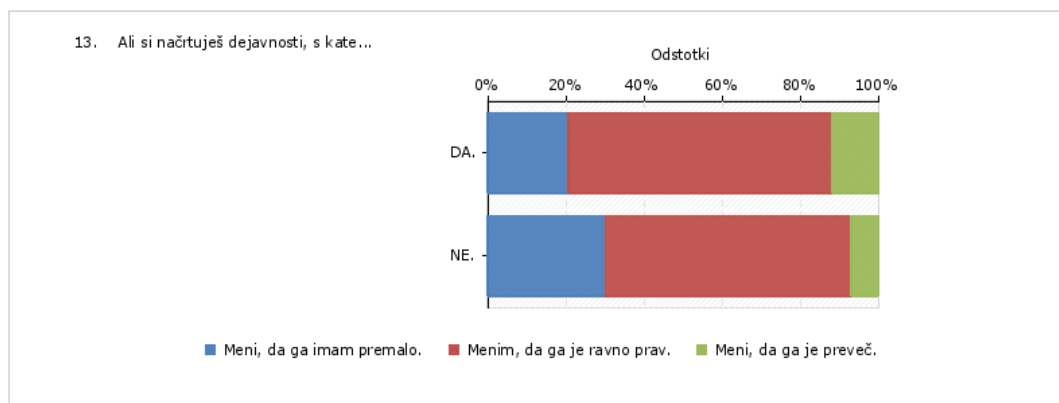
12. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš ukvarjal/-a med vikendom, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje? / 20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom? (Q20) (Tabele)

		20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?			
		Menim, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Menim, da ga je preveč.	Skupaj
12. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš ukvarjal/-a med vikendom, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje?	DA.	28	91	16	135
		20,74%	67,41%	11,85%	100,00%
	NE.	22	46	5	73
		30,14%	63,01%	6,85%	100,00%
	Skupaj	50	137	21	208
		24,04%	65,87%	10,10%	100,00%

Tabela 40: Prikaz ocene količine prostega časa med vikendom glede na načrtovanje dejavnosti in časa zanje.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?/ 12. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš ukvarjal/-a med vikendom, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje?

Graf 37: Prikaz ocene količine prostega časa med vikendom glede na načrtovanje dejavnosti in časa zanje.

Pridobljeni podatki kažejo, da večina anketiranih meni, da ima prostega časa ravno prav, ne glede na to, ali si dejavnosti in časa ne načrtuje ali ne. Videti pa je, da je odstotek učencev, ki dejavnosti in časa ne načrtuje, in meni, da ima premalo prostega časa višji, kot pri učencih, ki si čas načrtujejo. Učenci, ki si dejavnosti načrtujejo, v večji meri menijo, da imajo prostega časa ravno prav ali pa celo preveč, kot učenci, ki si časa ne načrtujejo. 11 anketiranih ni odgovorilo na vprašanje.

Potrdiva drugi del svoje pete hipoteze, ki pravi, da učenci, ki si čas in dejavnosti načrtujejo, v večji meri menijo, da imajo dovolj prostega časa.

HIPOTEZA 6: Učenci, ki več svojega časa preživijo ob TV, računalniku in elektronskih napravah, pogosteje menijo, da nimajo dovolj časa za prosti čas med delovnim tednom in vikendom.

Primerjali sva odgovore na 11. in 19. anketno vprašanje.

11. Koliko časa na dan povprečno preživiš ob gledanju televizije, igranju računalniških igr, rabi mobilnega telefona med delovnim tednom?/ 19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?

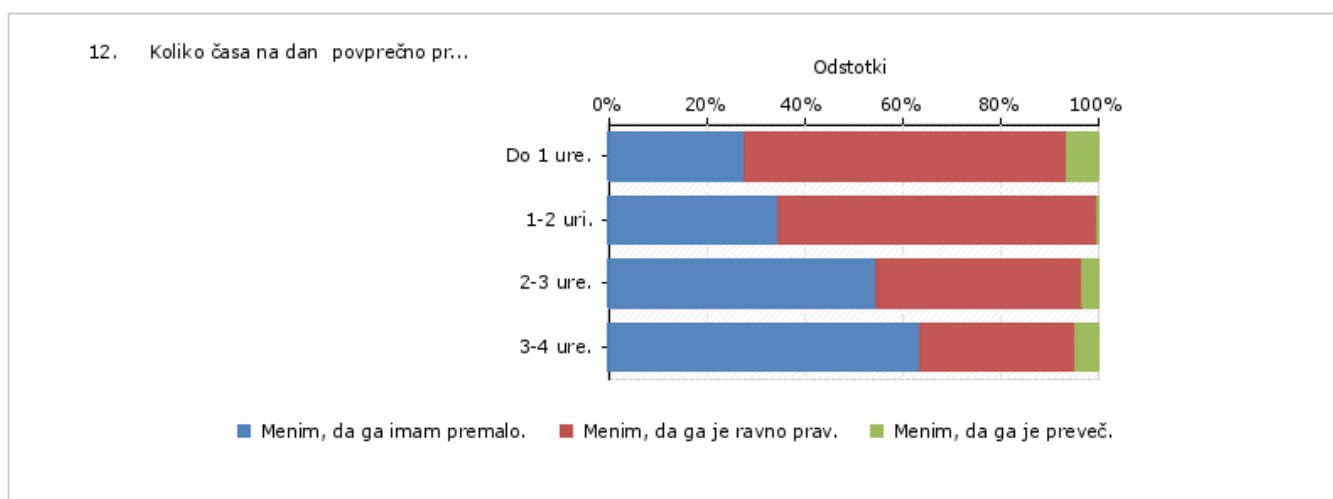
		19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?			Skupaj
		Menim, da ga imam premalo.	Menim, da ga je ravno prav.	Menim, da ga je preveč.	
11. Koliko časa na dan povprečno preživiš ob gledanju televizije, igranju računalniških igr, rabi mobilnega telefona med delovnim tednom?	Do 1 ure.	26	62	6	94
		27,66%	65,96%	6,38%	100,00%
	1-2 uri.	23	43	0	66
		34,85%	65,15%	0,00%	100,00%
	2-3 ure.	17	13	1	31
		54,84%	41,94%	3,23%	100,00%
	3-4 ure.	14	7	1	22

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

		63,64%	31,82%	4,55%	100,00%
	Skupaj	80	125	8	213
		37,56%	58,69%	3,76%	100,00%

Tabela 41: Ocena količine prostega časa v odvisnosti od časa rokovanja z elektronskimi napravami med tednom

19. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med delovnim tednom?/ 11. Koliko časa na dan povprečno preživiš ob gledanju televizije, igranju računalniških igr, rabi mobilnega telefona med delovnim tednom?

Graf 38: Ocena količine prostega časa v odvisnosti od časa rokovanja z elektronskimi napravami med tednom

Vidimo lahko, da s številom ur, ki ga anketirani preživijo pred elektronskimi napravami med delovnim tednom, narašča odstotek anketiranih, ki menijo, da imajo premalo prostega časa (28% : 35% : 54% : 63 %), pada pa odstotek tistih, ki menijo, da imajo prostega časa ravno prav (66% : 65% : 41% : 32%). Anketirani, ki med delovnim tednom na dan preživijo z elektronskimi napravami do 1 ure in 1-2 uri, v največjem odstotku menijo, da imajo prostega časa ravno prav (66% : 65%); anketirani, ki pa preživijo pred TV in elektronskimi napravami med tednom 2-3 ure ali pa 3-4 ure, v največjem odstotku menijo, da imajo prostega časa premalo (55 %, 64%).

Potrdiva prvi del svoje šeste hipoteze, ki pravi, da učenci, ki preživijo več časa ob gledanju TV in elektronskih naprav, pogosteje menijo, da imajo manj prostega časa kot ostali.

Primerjali sva odgovore na 17. in 20. anketno vprašanje.

Ker so učenci na 17. vprašanje odgovarjali tako, da so na črto napisali število ur, ki jih na dan med vikendom preživijo za televizorjem ali elektronskimi napravami, sva jih združili v naslednje skupine odgovorov:

- a) 0-3 ure.
- b) 4 do 6 ur.
- c) 7 ur in več.

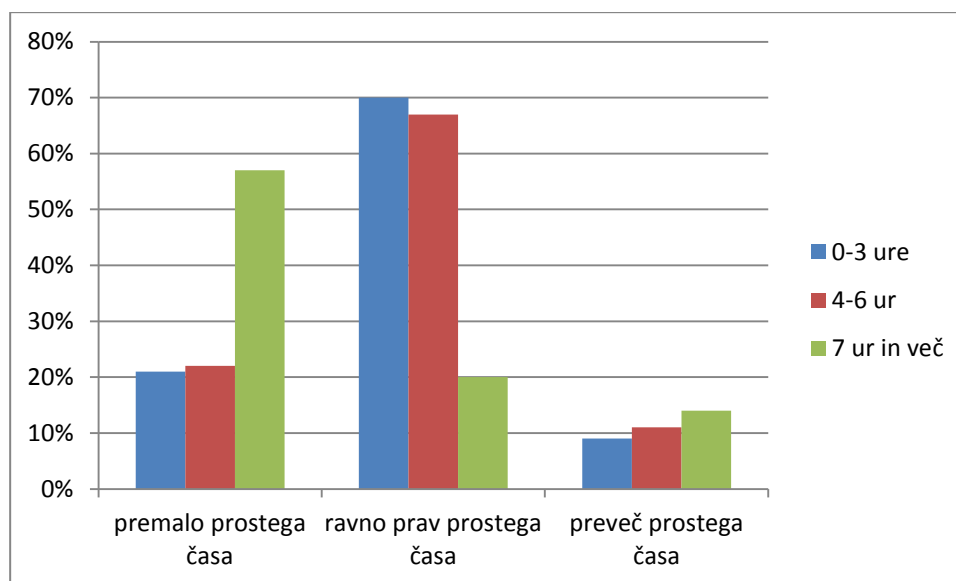
ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

20. Kako bi ocenil/-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?/ 17. Koliko časa na dan med vikendom preživiš ob gledanju televizije, igranju računalniških igr, rabi mobilnega telefona?

	premalo prostega časa		ravno prav prostega časa		preveč prostega časa			
	število	%	število	%	število	%	št. skupaj	% skupaj
0-3 ure	30	21%	100	70%	13	9%	143	100%
4-6 ur	10	22%	30	67%	5	11%	45	100%
7 ur in več	8	57%	4	29%	2	14%	14	100%
	48	24%	134	66%	20	10%	202	100%

Tabela 42: Ocena količine prostega časa v odvisnosti od časa rokovanja z elektronskimi napravami med vikendom

20. Kako bi ocenil7-a količino prostega časa, ki ga imaš na voljo med vikendom?/ 17. Koliko časa na dan med vikendom preživiš ob gledanju televizije, igranju računalniških igr, rabi mobilnega telefona?

Graf 39: Ocena količine prostega časa v odvisnosti od časa rokovanja z elektronskimi napravami med vikendom

Učenci, ki med vikendom gledajo televizijo in rokujejo z elektronskimi napravami od 0-3 ure oz. 4- 6 ur na dan, večinoma menijo, da imajo prostega časa ravno prav (70 %, 67 %), da ga je premalo (21% : 22%) in preveč (9% : 11%) pa v manjšem odstotku. Mnenje, da je prostega časa med vikendom dovolj, z rahlo prednostjo nekaj odstotkov delijo učenci, ki rokujejo z elektronskimi napravami od 0 do 3 ure. Učenci, ki rokujejo z elektronskimi napravami več kot 7 ur dnevno, pa v največjem odstotku (57%) menijo, da je prostega časa med vikendom premalo.

Potrdiva drugi del HIPOTEZE 6, ki pravi, da učenci, ki več časa preživijo pred televizorjem in rokujejo z elektronskimi napravami, v večjem odstotku menijo, da imajo manj prostega časa med vikendom kot ostali.

5.2 INTERVJU

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Pogovor s svetovalno delavko šole, go. Stanko Hozjan

Kot svetovalna delavka na osnovni šoli ste pogosto v stiku z mladimi osnovnošolci. Kaj bi lahko rekli o prostem času osnovnošolcev? Ga imajo po Vašem mnenju dovolj?

Menim, da imajo osnovnošolci, če si znajo dobro strukturirati čas za dejavnosti vsakdana, tudi dovolj prostega časa. Čeprav so verjetno sami nasprotnega mnenja. Odrasli bi jim z usmerjanjem morali pomagati oz. jih naučiti, kako si razporediti stvari (šolske in obšolske), da ostane še dovolj časa za druženje, igro ali le poležavanje na kavču. Res pa je, da je bilo včasih verjetno več prostega časa za neusmerjene dejavnosti kot danes, saj ponudba obšolskih dejavnosti ni bila tako v ospredju in v takšni količini. Najde se tudi kakšen osnovnošolec, ki ima dnevno mogoče tudi dve različni obšolski dejavnosti. Če je to njegova želja in interes, ki ga navdaja z občutkom zadovoljstva, potem ne občuti pomanjkanja prostega časa kot nekaj katastrofalnega. Drugače je, če so izbrane dejavnosti bolj želja staršev.

Menite, da znajo učenci prosti čas izkoristiti tako, da jih napolni z notranjim zadovoljstvom in potrebno energijo?

To je odvisno od vsakega posameznika. Prosti čas naj bi bil res namenjen polnjenju baterij pa tudi koriščenju časa za druženje z ljudmi, ki so ti blizu.

Učenci in njihovi starši pogosto povedo, da so učenci v popoldanskem času močno obremenjeni s šolskim delom. Kaj menite o tem?

To je spet odvisno od posameznika do posameznika. Ko pomislim na svoje osnovnošolske dni, moram reči, da sem imela dovolj prostega časa, obremenjenosti s šolskim delom se ne spominjam. Razlika v današnjem času je verjetno ta, da so v učni načrt dodali še kakšen balast pa bi ga verjetno lahko izpustili. Potem še dodamo različne treninge, glasbeno šolo, ki od osnovnošolca terja določeno mero discipliniranosti, truda, časa in se potem zdi, kot da je mogoče res preveč popoldanskega šolskega dela, ki se seveda potem mora opraviti pozno popoldne oziroma zvečer, ko je utrujenost in izmučenost že na višku.

Nekateri učenci zaradi obremenjenosti s športnimi ali kulturnimi dejavnostmi pridobijo status športnika. Kakšne so izkušnje z učenci, ki imajo tak status?

Na naši šoli so izkušnje s statusi dobre. Učenci statusov ne izkoriščajo in jim dejansko pripomorejo, da izkažejo znanje glede na svoje sposobnosti.

Ali lahko mnenje učencev o tem, koliko prostega časa imajo, povežemo z njihovim spolom, učenim uspehom in starostjo?

Menim, da mlajši osnovnošolci povedo, da imajo dovolj prostega časa za igro, šolske in obšolske dejavnosti. Mlajši učenci so kot gobe, ki srkajo vse, kar jim svet ponuja. Starejši, kot so učenci, več je tudi šolskega dela, saj imajo na urniku več različnih predmetov, kar pomeni tudi več zadalžitev, priprav na preverjanja in ocenjevanja

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

znanja. Temu se pridruži še kakšen trening, glasbena šola in s tem tudi večkrat mnenje, da je prostega časa premalo. Če si znajo ob pomoči odraslih strukturirati čas, potem tudi prostega časa ni premalo. Seveda pa učno šibkejši učenci več časa porabijo za učenje, tu pa menim, da jim šole ponujamo tudi različne oblike pomoči, da si lahko popoldne vzamejo tudi čas zase in za dejavnosti, ki jih napolnjujejo z zadovoljstvom in ob katerih se sprostijo.

Kaj bi svetovali učencem, ki menijo, da nimajo (dovolj) prostega časa?

Ob podpori odraslih naj si naredijo tedensko časovnico dejavnosti (šolskih in obšolskih), starši naj jim svetujejo, kako si razporediti čas za posamezne aktivnosti, da bo ostalo dovolj časa tudi za sprostitev.

Kaj menite, da lahko v tem pogledu naredijo institucije: šola, klubi, glasbena šola?

...

V vseh teh ustanovah, institucijah, šolah, klubih smo zaposleni odrasli ljudje, ki imejmo vedno v mislih, da so srečni otroci tudi uspešni otroci. Ko zaznamo preobremenjenost otrok, je v prvi vrsti pomemben pogovor s starši o naših opažanjih in skupno iskanje rešitev, kaj lahko kdo od nas naredi (seveda tudi otrok), da bi se težave odpravile.

Fotografija 3: Pogovor s svetovalno delavko šole

6. DISKUSIJA

Presenetile so nas nekatere ugotovitve, ki izhajajo iz analize anketnega vprašalnika. Čeprav je razlika v prid odgovorom anketiranih, da je prostega časa med delovnim tednom ravno prav in ne premalo, nizka, pa naju vendarle razveseljuje dejstvo, da večina vprašanih meni, da ima dovolj časa. Kot sva pričakovali, skupina učencev od šestega do devetega razreda z rahlo večino meni, da je preobremenjena med delovnim tednom. Med vikendom je pričakovano več prostega časa kot med delovnim tednom.

Če v nadaljevanju povzameva obveznosti, ki se jim posvečajo v popoldanskem času med delovnim tednom in med vikendom, ter čas, ki ga v večini posvečajo le-tem, lahko vidiva, da potrjujejo njihovo mnenje, da je časa za prosti čas dovolj, glede na to, da večina starejši učencev ni pomembneje obremenjena od mlajših, nekoliko preseneti dejstvo, da v večini menijo, da so preobremenjeni. Morda bi dejstvo lahko pripisali temu, da več časa preživijo na izvenšolskih dejavnostih, in času, ki ga posvetijo pisanju domačih nalog, kot je pokazala raziskava. Domači nalogi vprašani posvečajo večinoma do ene ure in od 1-2 ur na dan med delovnim tednom in vikendom, prav tako je tudi z učenjem, domača opravila najpogosteje zajamejo čas do 1 ure med delovnim tednom in vikendom. Večina vprašanih ima od 1-2 izvenšolski dejavnosti; čas, ki ga posvečajo le-tem pa znaša 1-4 ure na teden oz. 5-8 ur za starejše učence. Med vikendom postavke ostajajo večinoma istih vrednosti, večina učencev pa ne obiskuje izvenšolskih dejavnosti.

Ugotovili sva, da v obveznostih in času, ki ga porabijo zanje, ni bistvenih razlik med mlajšimi in starejšimi učenci, med dekleti in fanti ter med učno bolj in manj uspešnimi učenci ter da vsi delijo mnenje, da imajo prostega časa ravno prav. Z izjemo domačih nalog starejši učenci niso očitneje obremenjeni kot mlajši otroci; dekleta ne odstopajo bistveno od fantov, kar naju je presenetilo, saj sva sledili nenapisanemu pravilu, da so dekleta bolj delavna, pridna, da se od njih pričakuje več; česar pa v raziskovalni nalogi nisva preverili. Presenetilo naju je, da se vključujejo v več izvenšolskih dejavnosti in da več časa porabijo zanje, saj sva menili, da so te dejavnosti, zlasti šport, bolj v domeni fantov. Zanimivo se nama zdi tudi, da učno manj uspešni učenci ne posvečajo šolskim obveznostim manj časa kot učno bolj uspešni; glede na to, da v določenih postavkah delajo še več, sva po opravljeni raziskovalni nalogi mnenja, da so učno uspešni učenci premalo obremenjeni, premalo motivirani za delo, ki bi ga zmogli poleg tistega za »šolsko odlično«oceno.

Zelo pozitivno je, da si večina anketiranih med delovnim tednom in vikendom svoj čas in dejavnosti načrtuje. Odgovori so naju pozitivno presenetili, saj sva menili, da si čas in dejavnosti načrtuje manjši odstotek anketiranih, ki bi zato lahko imeli boljši pregled nad količino prostega časa.

Ko smo več ur zatopljeni v TV-oddaje ali pa v elektronske naprave, čas nenadzorovano teče. Ker s tem nismo zadovoljni, se lahko pritožujemo, da je prostega časa premalo. Ta najina domneva se je v določeni meri potrdila, saj imajo učenci, ki manj časa preživijo pred TV in na elektronskih napravah, v večji meri občutek, da je prostega časa ravno prav in ne premalo, kot učenci, ki so več ur za televizorji in na elektronskih napravah. Menimo da slednji niso povsem realni pri oceni svojega časa.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Ugotovitve lahko poveževa z vsebino intervjuja, v katerem je svetovalna delavka podala mnenja, ki so podobna rezultatom raziskave. Pri analizi dokumentov bi izpostavili zlasti mnenje dr. Bogdana Žorža, ki pravi, da se vtis o preobremenjenosti pri natančnejši obravnavi pokaže za nerealen. Podobno kaže tudi najina raziskava, saj čas obveznosti učencev od 6. do 9. razreda ne podpira njihovega večinskega mnenja, da je časa za prosti čas med delovnim tednom premalo. Podobno razmišlja tudi Jekovčeva v diplomski nalogi Obremenjenost otrok in njihovih staršev s šolskimi in izvenšolskimi dejavnostmi. Ugotavlja namreč, da kljub manjši obremenjenosti z dejavnostmi v primerjavi z drugimi državami evropske unije naši učenci veliko pogosteje menijo, da so preobremenjeni. Seveda je ob tem potrebno razmišljati tudi o dejstvih, ki jih navaja dr. Bogdan Žorž, ko pravi, da je izvenšolska dejavnost lahko otroku pristočna aktivnost, če se v njej sprosti, in velika obremenitev, če se z njo ukvarja zaradi pričakovanj staršev. To pa je od primera do primera različno, na kar opozarja tudi svetovalna delavka, ga. Stanka Hozjan. Na ugotovitev, da si anketirani v največji meri načrtujejo svoj čas in dejavnosti lahko naveževa tudi raziskovalno nalogo Prosti čas, ki navaja podobno ugotovitev.

V anketni vprašalnik sva vključili vprašanja, kaj mladim pomeni prosti čas in ali imajo status (kulturnika, športnika), vendar se zaradi obsežnosti dela nisva odločili za analizo teh dveh področij. Zanimivo bi se nama zdelo raziskati, kaj in koliko učne obveznosti resnično olajša status.

Zavedava se, da se je najina raziskava omejila na splošne ugotovitve, ki so nebistvene za vse posameznike, ki sodijo v kategorijo učencev, ki so napisali, da imajo premalo prostega časa, in tudi za tiste, ki menijo, da ga imajo preveč; da se dolgočasijo. Ti dve področji bi bilo vsekakor vredno podrobneje raziskati.

7. VIRI IN LITERATURA

- DROFENIK, Ž. 1992. Organizirani prosti čas. Celje: OŠ Frana Roša.
- Druženje in prosti čas nekoč in danes. 2016. Celje: Osnovna šola Antona Bezenška.
- DUŠKOV, T., VAUKNER, T. 1999. Doživljanje in preživljanje prostega časa. Celje: Gimnazija Center.
- ERJAVEC, P., KIKELJ, N. 2014. Prosti čas- ga mladi preživljamo aktivno? Celje: Osnovna šola Lava.
- FOKTER, T., KRESNIK, U. 2008. Kaj? Kje? Kako? Koliko? Prosti čas in obremenjenost z učenjem. Celje: Osnovna šola Frana Roša.
- JEKOVEC, U. 2014. Obremenjenost otrok in družin s šolskim delom in izvenšolskimi dejavnostmi. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- MERNIK, M., VRENKO, P. 1991. Koliko stane prosti čas. Celje: Poslovno- komercialna šola.
- Mladi- učenje, prosti čas, prehrana.... 1991. Celje: OŠ Slavko Šlander.
- Mladi in prosti čas v Celju. 1981. Celje: Center marksističnih krožkov.
- Na poti k odraslosti in prosti čas. 1997. Vojnik: Osnovna šola.
- Prosti čas najstnikov v nedeljo popoldne. 1994. Celje: Osnovna šola Frana Kranjca.
- RAVNJAK, B. 1994. Prosti čas učencev. Celje: 1. OŠ.
- ŠKVOR, Z., ZUPAN, B. 2008. Posvet mladi in prosti čas. Ljubljana: Urad RS za mladino.
- Tudi prosti čas je slika naše ustvarjalnosti in zrelosti. 1985. Celje: Srednja šola za ekonomsko usmeritev.
- VEBER, K., ČANŽEK, M. 2002. Prosti čas. Celje: OŠ Ljubečna.
- BAVDEK, M. 2014. Aktivno preživljanje prostega časa otrok v družbi staršev. [online]. [uporabljeno 27. jan. 2018]. Dostopno na URL: http://pefprints.pef.uni-lj.si/2321/1/Aktivno_pre%C5%BEivljanje_prostega_%C4%8Dasa_otrok_v_dru%C5%BEbi_star%C5%A1ev_Ma.pdf.
- KESIČ, K. 2009. Preobremenjenost otrok z zunajšolskimi dejavnostmi. [online]. [uporabljeno 19. feb. 2018]. Dostopno na URL: <http://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/467/Preobremenjenost-otrok-z-zunaj%C5%A1olskimi-dejavnostmi>.
- Kratko o izgorelosti. [online]. [uporabljeno 19. feb. 2018]. Dostopno na URL: <https://www.psihoterapija-ordinacija.si/dusevne-motnje/izgorelost/kratko-o-izgorelosti>.
- Mladi in prosti čas. [online]. [uporabljeno 27. jan. 2018]. Dostopno na URL: http://www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/pdf/ESS_2/Mladi_in_prosti_cas_analiza_stanja.pdf.
- PUŠAVER, Š., PIVEC, A. 2007. Osnovnošolci Makol v prostem času. [online]. [uporabljeno 11. feb. 2018]. Dostopno na URL: https://books.google.si/books/about/Osnovno%C5%A1olci_Makol_v_prostem_%C4%8Dasu.html?id=w94nMwEACAAJ&redir_esc=y.
- Razvoj. [online]. [uporabljeno 19. feb. 2018]. Dostopno na URL: <http://kulinarika.civilmozek.si/starost-otroka/14-18/razvoj/>.
- Razvoj devetletnika. [online]. [uporabljeno 19. feb. 2018]. Dostopno na URL: <https://zastarse.si/otroci/razvoj-devetletnika/>.
- ŠAVLI, E. 2016. Kako preživljamo prosti čas. [online]. [uporabljeno 11. feb. 2018]. Dostopno na URL: <http://www.festival-labirint.si/assets/files/Erika-%C5%A0avli---Kako-prezivljamo-prosti-cas.pdf>.
- TORI, M. 2012. Prosti čas mladih. [online]. [uporabljeno 27. jan. 2018]. Dostopno na URL: <http://dk.fdv.uni-lj.si/diplomska/pdfs/tori-martina.pdf>.
- VILČNIK, V. 2014. Kdo je odgovoren za (pre)obremenjenost otrok? [online]. [uporabljeno 19. feb. 2018]. Dostopno na URL: <http://www.abczdavja.si/index.php/8-novice/108-kdo-je-odgovoren-za-pre-obremenjenost-otrok>.
- ŽLAVS, N. 2006. Prosti čas naših babic in dedkov. [online]. [uporabljeno 20. jan. 2018]. Dostopno na URL: <https://www.knjiznica-celje.si/raziskovalne/4200613205.pdf>.

8. PRILOGE

8.1 ANKETNI VPRAŠALNIK

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

Sva Lana in Lamija iz 7. razreda. Delava raziskovalno nalogo o prostem času. Prosiva te, da na anketna vprašanja, ki nama bodo pomagala pri raziskavi, odgovarjaš resno in iskreno.
Hvala za tvoje sodelovanje.

Lana in Lamija

1.Spol: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) dekle.
- b) fant.

2.Razred: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) četrti in peti razred.
- b) šesti do deveti razred.

3.Tvoja najpogostejša ocena: (Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.)

- a) nezadostna, zadostna ali dobra ocena.
- b) prav dobra in odlična ocena .

4.Kaj ti pomeni prosti čas? Obkroži črko pred najbolj ustreznim odgovorom ali pa napiši svoj odgovor.

- a) Obiskovanje izvenšolskih dejavnosti (glasbena šola, ples, treningi...).
- b) Obiskovanje interesnih dejavnosti v šoli (krožki, mediacija, učna pomoč, socialne gre ...).
- c) Domača opravila (skrb za hišnega ljubljence, pospravljanje ...).
- d) Gledanje TV, igranje igrice na telefonu, računalniku, raba mobilnega telefona.
- e) Drugo: _____

5.Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš v popoldanskem času **med delovnim tednom** ukvarjal/-a, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Da.
- b) Ne.

6.Koliko časa na dan povprečno posvetiš pisanju domače naloge med **delovnim tednom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Do 1 ure.
- b) 1-2 uri.
- c) Več kot 2 uri.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

7. Koliko časa na dan povprečno posvetiš učenju med **delovnim tednom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Do 1 ure.
- b) 1-2 uri.
- c) Več kot 2 uri.

8. Koliko časa na dan povprečno posvetiš opravljanju domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) **med delovnim tednom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 uri.
- d) Več kot 2 uri.

9. Koliko izvenšolskih dejavnosti obiskuješ **med delovnim tednom**, tj. od ponedeljka do petka (treningi, glasbena šola, verouk ...)? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Ne obiskujem izvenšolskih dejavnosti.
- b) 1.
- c) 2.
- d) 3.
- e) 4 in več.

10. Če si na deveto anketno vprašanje obkrožil/-a odgovor od b do e, napiši koliko časa posvetiš izvenšolskim dejavnostim **med delovnim tednom**? Seštej ure od ponedeljka do petka in seštevek ur napiši na črto.

Seštevek ur: _____

11. Koliko časa na dan povprečno preživiš ob gledanju televizije, igranju računalniških igrice, rabi mobilnega telefona **med delovnim tednom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) do 1 ure.
- b) 1-2 uri.
- c) 2-3 ure.
- d) 3-4 ure.
- e) Več kot 4 ure.

12. Ali si načrtuješ dejavnosti, s katerimi se boš ukvarjal/-a **med vikendom**, in čas, ki ga boš porabil/-a zanje? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Da.
- b) Ne.

13. Koliko časa posvetiš pisanju domače naloge **med vikendom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

- a) Med vikendom ne pišem domače naloge.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 uri.
- d) Več kot 2 uri.

14. Koliko časa posvetiš učenju **med vikendom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Med vikendom se ne učim.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 uri.
- d) Več kot 2 uri.

15. Koliko časa povprečno posvetiš izvenšolskim dejavnostim (glasbena šola, treningi, verouk ...) **med vikendom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Med vikendom se ne ukvarjam z izvenšolskimi dejavnostmi.
- b) do 1 ure.
- c) 1-2 uri.
- d) 2 -3 ure.
- e) Več kot 3 ure.

16. Koliko časa povprečno porabiš za opravljanje domačih opravil (pospravljanje, hišni ljubljencek ...) **med vikendom**?

- a) Ne sodelujem pri opravljanju domačih opravil.
- b) Do 1 ure.
- c) 1-2 uri.
- d) Več kot 2 uri.

17. Koliko časa na dan **med vikendom** preživiš ob gledanju televizije, igranju računalniških igrice, rabi mobilnega telefona? Na črto napiši število ur.

Število ur: _____

18. Imaš status športnika, kulturnika ...? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Da.
- b) Ne.

19. Kako bi ocenil količino prostega časa, ki ga imaš na voljo **med delovnim tednom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

20. Kako bi ocenil količino prostega časa, ki ga imaš na voljo **med vikendom**? Obkroži črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Menim, da ga imam premalo.
- b) Menim, da ga je ravno prav.
- c) Menim, da ga je preveč.

8.2 VPRAŠANJA ZA INTERVJU

1. Kot svetovalna delavka na osnovni šoli ste pogosto v stiku z mladimi osnovnošolci. Kaj bi lahko rekli o prostem času osnovnošolcev? Ga imajo po Vašem mnenju dovolj?
2. Menite, da znajo učenci prosti čas izkoristiti tako, da jih napolni z notranjim zadovoljstvom in potrebno energijo?
3. Ali lahko mnenje učencev o tem, koliko prostega časa imajo, povežemo z njihovim spolom, učenim uspehom in starostjo?
4. Nekateri učenci zaradi obremenjenosti s športnimi ali kulturnimi dejavnostmi pridobijo status športnika. Kakšne so izkušnje z učenci, ki imajo tak status?
5. Kaj bi svetovali učencem, ki menijo, da nimajo (dovolj) prostega časa?
6. Kaj menite, da lahko v tem pogledu naredijo institucije: šola, klubi, glasbena šola?

ZAHVALA

Hvala vsem učiteljem in učencem naše šole, ki so nam z izpolnjevanjem anket omogočili raziskavo.

Hvala ge. Stanki Hozjan, svetovalni delavki šole, ki nama je prijazno odgovorila na vprašanja, čeprav je bila v hudi časovni stiski.

Hvala ge. Marjetki Rovšnik, učiteljici matematike in računalništva, ki naju je usmerjala pri delu s spletnim anketiranjem.

Hvala ge. Blanka Skočir, mentorici, ki nama je dajala vse potrebne odgovore, ko se nama je pri delu zataknilo.

Zaradi vseh vas sva se imeli možnost naučiti veliko novega.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

IZJAVA*

Mentor (-ica) ,BLANKA SKOČIR, v skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, zagotavljam, da je v raziskovalni nalogi naslovom ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS, katere avtorji (-ice) so LANA BEK, LAMIJA BERISALIĆ:

- besedilo v tiskani in elektronski obliki istovetno,
- pri raziskovanju uporabljeno gradivo navedeno v seznamu uporabljene literature,
- da je za objavo fotografij v nalogi pridobljeno avtorjevo (-ičino) dovoljenje in je hranjeno v šolskem arhivu,
- da sme Osrednja knjižnica Celje objaviti raziskovalno nalogo v polnem besedilu na knjižničnih portalih z navedbo, da je raziskovalna naloga nastala v okviru projekta Mladi za Celje,
- da je raziskovalno nalogo dovoljeno uporabiti za izobraževalne in raziskovalne namene s povzemanjem misli, idej, konceptov oziroma besedil iz naloge ob upoštevanju avtorstva in korektnem citiranju,
- da smo seznanjeni z razpisni pogoji projekta Mladi za Celje.

Celje, 5. 3. 2018

_____ žig šole

Podpis mentorja(-ice):

BLANKA SKOČIR

Podpis odgovorne osebe:

MOJCA KOLIN

* POJASNILO V skladu z 2. in 17. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje je potrebno podpisano izjavo mentorja(-ice) in odgovorne osebe šole vključiti v izvod za knjižnico, dovoljenje za objavo avtorja(-ice) fotografskega gradiva, katerega ni avtor(-ica) raziskovalne naloge, pa hrani šola v svojem arhivu.

ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?

DOVOLJENJE ZA OBJAVO AVTORSKE FOTOGRAFIJE V RAZISKOVALNI NALOGI

Podpisani, BLANKA SKOČIR, izjavljam, da sem avtor(-ica) fotografskega gradiva navedenega v priloženem seznamu in dovoljujem v skladu z 2. členom Pravilnika raziskovalne dejavnosti »Mladi za Celje« Mestne občine Celje, da se lahko uporabi pri pripravi raziskovalne naloge pod mentorstvom BLANKA SKOČIR z

Naslovom ALI JE ŠE ČAS ZA PROSTI ČAS?, katere

avtorji (-ice): so LANA BEK, LAMIJA BERISALIĆ

Dovoljujem tudi, da sme Osrednja knjižnica Celje vključeno fotografsko gradivo v raziskovalno nalogo objaviti na knjižničnih portalih z navedbo avtorstva v skladu s standardi bibliografske obdelave.

Celje, _____

Podpis avtorja: BLANKA SKOČIR

Priloga: - seznam fotografskega gradiva